

**NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU
BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED
NUNSPEET**

GEMEENTE NUNSPEET

30 oktober 2009

B01033/CE9/005/302303/ws

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Notitie Reikwijdte en detailniveau	4
1.2	Aanleiding en m.e.r.-plicht	5
1.3	Leeswijzer	7
2	Voornemen, beleid, wetgeving en verkenningen	8
2.1	Voornemen	8
2.2	Beleid en wet- en regelgeving	9
2.2.1	Toelichting	9
2.2.2	Reconstructieplan Veluwe (2005)	10
2.2.3	Overige beleidskaders	12
2.2.4	Wettelijke kaders	14
3	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	19
3.1	Referentie situatie	19
3.2	Trendmatige ontwikkelingen landbouw en veehouderij	19
3.2.1	Landelijke trends in de veehouderij	19
3.2.2	Ontwikkeling veehouderijbedrijven in Nunspeet	23
3.3	Bodem en water	24
3.4	Landschap en cultuurhistorie	25
3.5	Infrastructuur	26
3.6	Occupatie en milieusituatie	26
4	Alternatief en scenario's	30
4.1	Totstandkoming alternatieven	30
4.2	Referentie: huidige situatie en autonome ontwikkeling	31
4.3	Alternatief	31
4.4	scenario's voor de veehouderij	32
5	Effectbeoordeling	33
5.1	Studiegebied	33
5.2	Planhorizon	33
5.3	beoordelingsschaal	33
5.4	Relevante effecten	34
5.4.1	Thema's	34
5.4.2	Natuur	34
5.4.3	Geur	35
5.4.4	Landschap	35
5.4.5	Verkeer	35
5.4.6	Fijn Stof	35
5.4.7	Geluid	36
5.4.8	Bodem en water	36
5.4.9	Archeologie	36

5.4.10 gezondheid	36
6 Procedure en planning	37
6.1 Overzicht procedure plan-MER	37
6.2 Raadpleging	38
Bijlage 1 Aantal bedrijven en NGE's in Nunspeet	40
Bijlage 2 Integrale zonering en veehouderijbedrijven	42
Bijlage 3 Lijst met afkortingen	44

HOOFDSTUK

1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op de aanleiding voor het opstellen van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau en de relatie met de m.e.r.-plicht.

1.1

NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU

Voor u ligt de Notitie reikwijdte en detailniveau, de eerste stap in de plan-m.e.r.-procedure. Met deze notitie geeft de gemeente Nunspeet aan welke onderdelen van het agrarische buitengebied zij wil onderzoeken, welke (milieu)thema's daarbij horen en welke procedure de gemeente wenst te volgen. Mede op basis van de resultaten van het plan-MER en de inspraakreacties wordt een besluit genomen over de invulling van het agrarisch buitengebied in het bestemmingsplan.

Deze Reikwijdtenotitie is de inbreng voor een eerste consultatie van bestuursorganen en van de Commissie voor de milieueffectrapportage. Met een openbare kennisgeving is het publiek in de gelegenheid gesteld om in te spreken. Het resultaat van deze consultatie betreft de gemeente bij de verdere opstelling van het plan-MER.

Het plan-MER beschrijft ontwikkelingen en effecten op het schaalniveau van het buitengebied van de gemeente Nunspeet. Het plan-MER gaat niet in op individuele bedrijven.

BESLUIT-M.E.R.-PLICHT BLIJFT GEHANDHAAFD

Een misverstand is dat, na het doorlopen van een plan-m.e.r. voor m.e.r.-plichtige activiteiten, er geen MER meer nodig zou zijn. Dit is niet het geval: de besluit-m.e.r.-plicht blijft onverkort van kracht! Als een veehouderij wil uitbreiden wordt de aanvraag voor een nieuwe vergunning getoetst op de m.e.r.-plicht. Basis daarvoor is het besluit-m.e.r. In de bijlage bij dit besluit staan twee lijsten: de zogenaamde C-lijst met m.e.r.-plichtige activiteiten en de zogenaamde D-lijst voor activiteiten op basis waarvan het bevoegd gezag beoordeelt of er een MER moet worden gemaakt. (zie voor meer informatie: www.infomil.nl of www.vrom.nl).

In dit rapport zijn de volgende definities gebruikt:

m.e.r.= milieueffectrapportage = de procedure

plan-MER= milieueffectrapport = het product

plan-m.e.r.= procedure voor plannen die een kader stellen voor m.e.r.-plichtige activiteiten

besluit-m.e.r.= m.e.r.-procedure voor projecten die bij wet m.e.r.-plichtig zijn

Voor de plan-m.e.r.-procedure is de gemeente Nunspeet zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag.

1.2

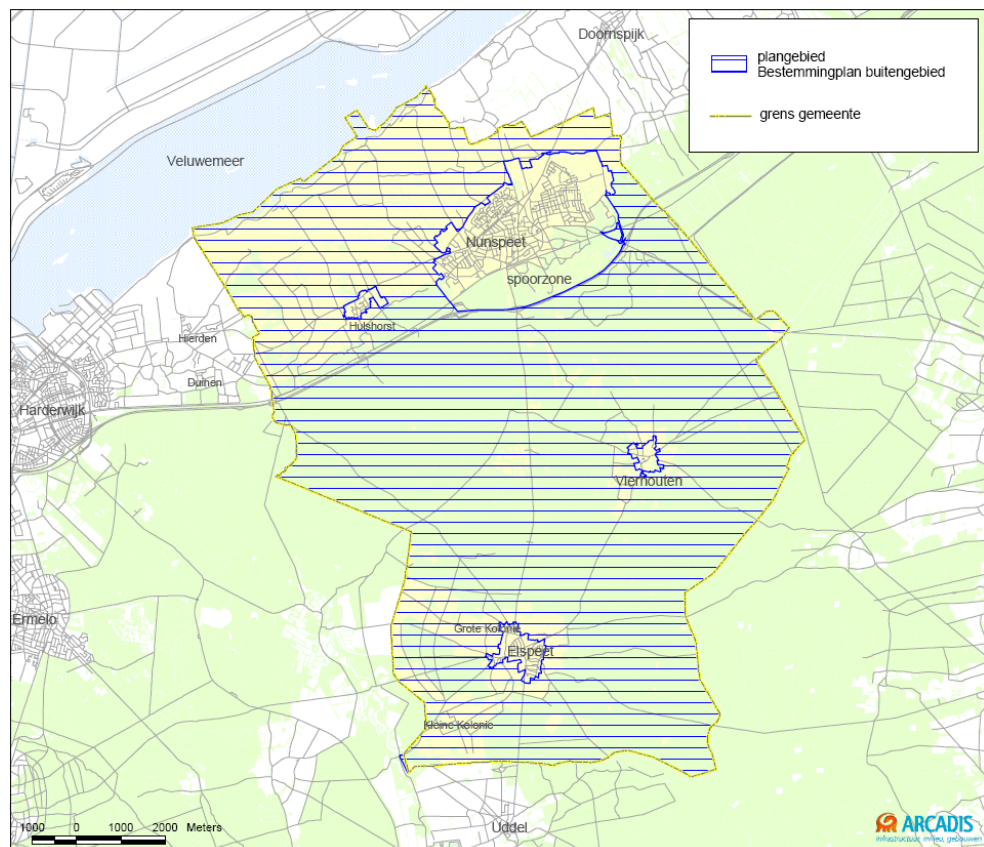
AANLEIDING EN M.E.R.-PLICHT***Bestemmingsplan Buitengebied en Recreatieterreinen 2010***

De raadscommissie Ruimte en wonen van de gemeente Nunspeet heeft op 3 september 2009 ingestemd met de startnotitie voor het opstellen van het bestemmingsplan Buitengebied 2010 en het bestemmingsplan recreatieterreinen 2010. Voor beide plannen wordt de procedure gelijktijdig doorlopen. De Nota van uitgangspunten is in voorbereiding en gaat in op inhoudelijke vragen (bijvoorbeeld "Hoe groot mag een woning zijn?") en op de vorm, inhoud en systematiek van het bestemmingsplan.

Het plangebied bestaat uit het buitengebied van gemeente Nunspeet met circa 70 kampeer- en bungalowterreinen en 191 veehouderijbedrijven. Voor de spoorzone, tussen Nunspeet en de A28, wordt een gescheiden bestemmingsplan opgesteld. Hiervan zijn de exacte plangrenzen nog niet vastgesteld en daarom meegenomen als plangebied.

Afbeelding 1.1

Plangebied
bestemmingsplannen
buitengebied en
recreatieterreinen Nunspeet

M.e.r.-plicht

Bij de voorbereidingen van dit bestemmingsplanbesluit is sprake van de plicht voor een plan-MER. Deze plicht geldt voor wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen die het kader vormen voor toekomstige m.e.r.- (beoordelings)plichtige besluiten; alleen varkens- en pluimveebedrijven zijn m.e.r.- (beoordelings)plichtig.

Het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied van Nunspeet bevat een aantal kenmerken welke beoordeeld worden als plan-m.e.r.-plichtige activiteit. Hierna worden de belangrijkste genoemd.

PLAN-MER-PLICHT

Plan-MER vloeit voort uit de Europese richtlijn 'betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's' (nr. 2001/42/EG). Deze richtlijn is in september 2006 omgezet in de Nederlandse wet- en regelgeving door wijziging van de Wet milieubeheer (Wm) en het hieraan gekoppelde Besluit m.e.r. 1994. Het is verplicht om voorafgaand aan besluiten door een overheid over bepaalde plannen een plan-MER op te stellen. Het gaat daarbij om plannen die (uiteindelijk) kunnen leiden tot concrete projecten of activiteiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Meer concreet geldt de plan-m.e.r.-plicht in geval van wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen:

- die het kader vormen voor toekomstige project-m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten of
- waarvoor een passende beoordeling nodig is op grond van de Europese Habitatrichtlijn (VROM, 2006).

Veehouderijen

In de eerste plaats zijn er in het plangebied intensieve veehouderijen gevestigd. Met het bestemmingsplanbesluit voor het agrarische buitengebied van Nunspeet wordt de omvang van bestaande bouwblokken vastgelegd en in een aantal gevallen verruimd. Omdat hiermee het vestigingsbeleid voor intensieve veehouderijen wordt bepaald, kan het bestemmingsplan de opmaat zijn voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige projecten.

M.E.R.-(BEOORDELINGS)PLICHTIGE PROJECTEN

In het Besluit m.e.r. 1994 (onderdeel C, activiteit 14) is aangegeven, dat een besluit-m.e.r. moet worden opgesteld voor het

"oprichten, wijzigen of uitbreiden van een inrichting met 85.000 plaatsen voor mesthoenders, 60.000 plaatsen voor hennen, 3.000 voor mestvarkens of 900 voor zeugen". Indien er sprake is van het oprichten, wijzigen of uitbreiden van een inrichting met 60.000 plaatsen voor mesthoenders, 45.000 plaatsen voor hennen, 2.200 voor mestvarkens of 350 voor zeugen, dan is er sprake van een m.e.r.-beoordelingsplicht.

In de tweede plaats is de afstand van de ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderij tot de Natura 2000-gebieden (Veluwe en Veluwerandmeren) en Beschermde Natuurmonumenten (Mosterveen en Leemputten bij Staverden)¹ van dien aard dat er aanleiding is voor een toetsing aan de Natuurbeschermingswet. Hierdoor is het noodzakelijk een passende beoordeling uit te voeren, wat automatisch een plan-m.e.r.-plicht met zich mee brengt.

PLAN-M.E.R.-PLICHT BIJ PASSENDE BEOORDELING

De Natuurbeschermingswet 1998 en de plan-m.e.r.-plicht zijn aan elkaar gekoppeld. Wanneer een plan wettelijk of bestuursrechtelijk verplicht is (zoals een bestemmingsplan) én hiervoor moet een passende beoordeling worden gemaakt, dan geldt er een plan-m.e.r.-plicht. Een passende beoordeling is vereist wanneer een wettelijk of bestuursrechtelijk verplicht plan, significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

¹ De status van deze twee Beschermde Natuurmonumenten zal komen te vervallen als gevolg van een aanwijzing als Natura 2000-gebied onder de Natuurbeschermingswet 1998. Deze twee gebieden maken dan deel uit van Natura 2000-gebied Veluwe.

Recreatie

Vanuit toeristisch-recreatief uitgangspunt wil de gemeente alle recreatieterreinen in één bestemmingsplan onder brengen. Hierdoor kan een eenduidige regeling worden opgesteld voor alle recreatieterreinen. Voor de inhoudelijke keuzes van recreatieve bestemmingen sluit de gemeente aan op de Notitie Recreatief Nachtverblijf in Nunspeet. Door deze keuzes kan de recreatiedruk toenemen en dit kan weer gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden (verstoring, betreding). Of op grond van de Natuurbeschermingswet hiervoor een passende beoordeling nodig is, wordt onderzocht. Als deze noodzaak is aangetoond dan kan het beleid voor verblijfsrecreatie worden aangemerkt als kader voor latere m.e.r.- (beoordelingsplichtige) activiteiten.

Natuur

De Hierdense poort is een belangrijk onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in het buitengebied van Nunspeet. De poort is een belangrijke schakel tussen natuurgebieden op de Veluwe en de randmeerkust. Voor de Hierdense poort is een uitvoeringsprogramma opgesteld dat ondermeer voorziet in de realisatie van nieuwe natuur.

Binnen de plangrenzen van het plan Buitengebied moet ongeveer 100 ha aan landbouwgrond in de Hierdense poort worden omgevormd naar natuur. Deze functiewijziging naar natuur blijft onder de m.e.r.-beoordelingsdrempel van 125 ha (Besluit m.e.r.; activiteit 9 "landinrichting"). Voor deze functiewijziging zal naar verwachting een gescheiden bestemmingsplanprocedure worden gevolgd.

1.3**LEESWIJZER**

Hoofdstuk 2 gaat verder in op het voornemen, beleid, wetgeving en verkenningen. De huidige situatie en autonome ontwikkelingen zijn beschreven in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 beschrijft de te onderzoeken alternatieven en hoofdstuk 5 de effectbeoordeling van deze alternatieven. In hoofdstuk 6 is de te volgen procedure voor het plan-MER met raadpleging beschreven.

HOOFDSTUK

2 Voornemen, beleid, wetgeving en verkenningen

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan en met welk beleid, wet- en regelgeving in het plan-MER rekening wordt gehouden.

2.1

VOORNEMEN

Gelijktijdig met deze reikwijdtenotitie stelt de gemeente Nunspeet een Nota van uitgangspunten vast als belangrijke bouwsteen voor het bestemmingsplan. In deze nota zijn een aantal algemene uitgangspunten opgenomen. De volgende uitgangspunten kunnen voor het plan-MER relevant zijn:

1. De feitelijke en huidige situatie wordt vastgelegd met ontwikkelruimte voor de komende planperiode. Kleine ontwikkelingen, passend binnen het beleid, worden meegenomen. Grote ontwikkelingen vragen om een specifieke belangenafweging met diverse onderzoeken en overeenkomsten en maken daarom geen deel uit van het bestemmingsplanbesluit.
2. Voor ontwikkelingen als nevenactiviteiten bij voormalige agrarische bedrijfsbebouwing, kamperen bij de boer, beperkte verplaatsing bouwblok en mantelzorg wordt een eenvoudige wijzigings- of ontheffingsmogelijkheid ingebouwd.
3. Vastgesteld beleid zoals recreatief beleid, bed and breakfast, beleid paardenbakken, beleid vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing (VAB's), sloopregeling, nieuwe landgoederen, nevenactiviteiten, schuilstallen, paardenhouderij en woningsplitsing wordt onverkort overgenomen en ingepast in het bestemmingsplan buitengebied.
4. Alle recreatieterreinen worden in het bestemmingsplan ondergebracht met een eenduidige regeling.
5. Voorgesteld wordt om te kiezen voor een eenvoudig stelsel van gebiedsbestemmingen. De agrarische gebieden binnen het groenblauwe raamwerk² worden bestemd als *Agrarisch met waarden*. De gebieden die er buiten liggen worden bestemd als *Agrarisch*. Verder worden uiteraard bos, heide, zandverstuiving, natuur en water als aparte gebiedsbestemming aangeduid.

Stappenplan

Het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan bestaat uit een aantal stappen. Een bestemmingsplan is ingrijpend voor bewoners en bedrijvigheid in het gebied. Daarom is er een uitgebreide procedure waarbij ruimte is voor inspraak en overleg.

² Het Groen Blauwe Raamwerk is opgenomen in het Streekplan Gelderland en bestaat uit de Ecologische Hoofdstructuur en Waardevol open gebied.

Voor dit bestemmingsplan zien de stappen er als volgt uit:

Tabel 2.1

Stappenplan bestemmingsplan

Stap	Omschrijving	Status
1	Inventarisatie functies en beleid	Operationeel
2	Startnotitie voor het bestemmingsplan buitengebied	Raadsbesluit (03 september 2009)
3	Nota van Uitgangspunten	Collegebesluit (oktober 2009)
4	Voorontwerp bestemmingsplan	In voorbereiding
5	Inspraak en (voor)overleg	In voorbereiding
6	Ontwerpplan en vaststelling	in voorbereiding

Welke ontwikkelingen binnen het voornemen zijn nu echt relevant voor het planMER?

Intensieve veehouderij

Voor de bestemmingsplanregeling voor intensieve veehouderij sluit de gemeente zoveel mogelijk aan bij de afspraken zoals vastgelegd in het Reconstructieplan Veluwe. Met deze afspraken biedt het bestemmingsplan ontwikkelingsruimte voor de intensieve veehouderij. Deze ontwikkelingsruimte moet worden onderzocht in het planMER (zie §1.2).

Verblijfsrecreatie

In de gemeente Nunspeet zijn circa zeventig kampeer- en bungalowterreinen aanwezig en variëren in grootte. Het aantal overnachtingplaatsen is hiervan een veelvoud. De vergunde situatie op grond van de Wet op de openluchtrecreatie (WOR) komt overeen met de situatie in het nieuwe bestemmingsplan buitengebied. Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen voorzien en het bestaande gebruik wordt gerespecteerd en is beschreven in het Natura 2000 beheerplan Veluwe (DHV; werkversie; juni 2009).

De liberalisering van de verblijfsrecreatie, zoals beschreven in de Nota van uitgangspunten, heeft naar verwachting geen gevolgen voor de recreatiedruk op de omliggende natuurgebieden, omdat:

- 1 Er meer stacaravans komen op vaste plaatsen ten koste van een deel van het toeristisch kamperen.
- 2 Het aantal overnachtingplaatsen voor natuurkamperen gelijk blijft.
- 3 De jaarrondexploitatie van recreatiebedrijven nu ook al mogelijk is.

2.2 BELEID EN WET- EN REGELGEVING

2.2.1 TOELICHTING

De gemeente kiest in het bestemmingsplan voor een planologische regeling voor de ontwikkelingsmogelijkheden van intensieve veehouderijen. Er is beleid en wet- en regelgeving waarmee de gemeente, bij het bepalen van hun planologisch beleid, rekening moet houden. De ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderij in het agrarische buitengebied van Nunspeet wordt vooral bepaald door het Reconstructieplan Veluwe, de Wet geurhinder veehouderij en de Natuurbeschermingswet 1998.

Het reconstructieplan en beide wetten worden hieronder kort toegelicht. In bijlage 2 is een lijst opgenomen met overige relevante beleidsdocumenten waarmee in het Plan-MER rekening wordt gehouden.

2.2.2

RECONSTRUCTIEPLAN VELUWE (2005)

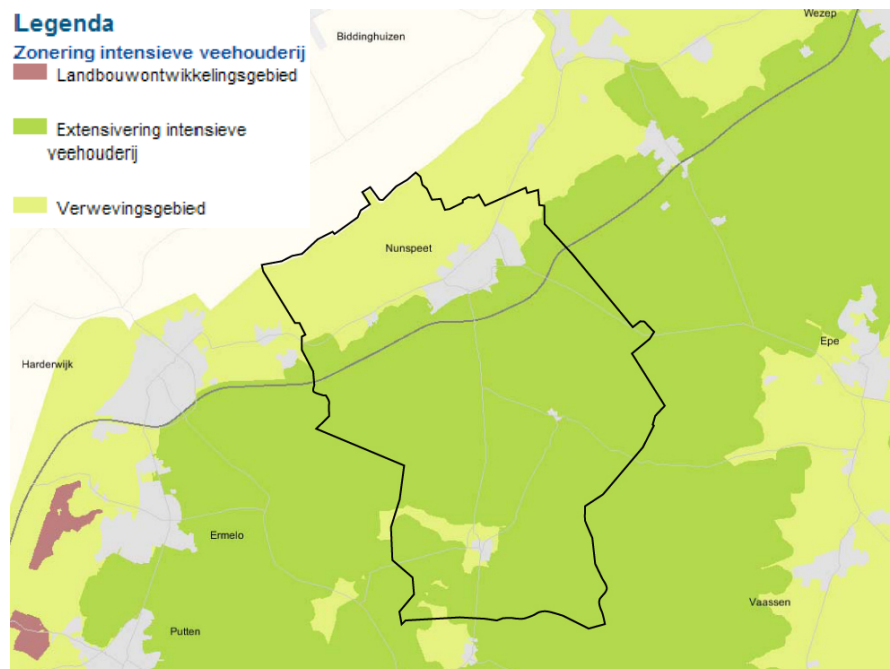
Om de ruimtelijke en milieuproblematiek in het reconstructiegebied tussen het Veluwemeer in de IJssel, de Nederrijn en het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) aan te pakken is het reconstructieplan Veluwe opgesteld. De Zuid-Veluwe (gemeente Wageningen, Renkum, Arnhem, Rozendaal en Rheden) valt niet onder de Reconstructiewet, maar maakt wel deel uit van het plangebied van dit reconstructieplan, omdat het onder het gelijktijdig lopende project 'Veluwe 2010' valt. Een belangrijk kernpunt uit dit plan is het "scheiden en verweven". Niet verenigbare functies, zoals de intensieve veehouderij en kwetsbare natuur worden zoveel mogelijk gescheiden in de ruimte en verenigbare functies zoals landbouw, wonen, recreëren, water en natuur worden verweven.

GEEN LOG IN GEMEENTE NUNSPPEET

Om de intensieve veehouderij te scheiden van de kwetsbare natuur is het gebied tussen Beemte en Vaassen aangewezen als 'Landbouw Ontwikkelingsgebied' (LOG) voor de verdere ontwikkeling van de intensieve veehouderij. Binnen het agrarische buitengebied van gemeente Nunspeet is geen LOG aanwezig.

Afbeelding 2.2

Uitsnede gemeente Nunspeet van de zoneringkaart Intensieve Veehouderij (bron: streekplankaart 20 Provincie Gelderland)

In het Reconstructieplan is het zoneringsbeleid voor de intensieve veehouderij weergegeven. Dit beleid heeft, op grond van de Reconstructiewet, de kracht van een streekplan. Het relevante beleid voor de gemeente Nunspeet is:

- **Verwevingsgebied:** een ruimtelijk begrensd gedeelte van een reconstructiegebied gericht op verweving van landbouw, wonen en natuur, waar hervestiging of uitbreiding van de intensieve veehouderij mogelijk is, mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten.

- *Extensiveringsgebied*: een ruimtelijk begreemd gedeelte van een reconstructiegebied met het primaat wonen of natuur, waar uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderij onmogelijk is of in het kader van de reconstructie onmogelijk zal worden gemaakt.

Verwevingsgebied

In het verwevingsgebied is nieuwvestiging van intensieve veehouderij niet toegestaan. (Her)vestiging van intensieve veehouderij is mogelijk maar uitsluitend op bestaande agrarische bouwblokken. Uitbreiding van intensieve veehouderijbedrijven of de intensieve veehouderijtak is toegestaan tot maximaal 1 hectare.

Uitbreiding van bebouwing voor de intensieve veehouderij boven de 1 hectare is in beginsel uitgesloten, tenzij de uitbreiding aantoonbaar noodzakelijk is om te voldoen aan de wettelijke eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid zonder dat het aantal dierplaatsen toeneemt.

GEEN ONTWIKKELLOCATIES IN NUNSPEET.

Deze locaties moeten wel voldoen aan bepaalde criteria³. Echter omdat alle veehouderijlocaties in de buurt van een Natura 2000 gebied of in een open gebied liggen, zal waarschijnlijk geen enkel bedrijf voldoen aan de criteria van een ontwikkellocatie. *Hierdoor vervalt deze mogelijkheid bij het ontwikkelen van de alternatieven.*

Omschakeling van volledig grondgebonden bedrijven naar intensieve veehouderij is toegestaan mits is getoetst of deze zich verdraagt met de ter plaatse van belang zijnde omgevingskwaliteiten (landschap, natuur en/of water).

Concentratie van intensieve veehouderijtakken van een bedrijf is mogelijk als de omgevingsfactoren dit toestaan. Uitbreiding van het bouwblok tot meer dan 1 ha is mogelijk als de intensieve veehouderij op de andere locaties van het bedrijf wordt beëindigd.

Er gelden geen bouwblokbeperkingen voor overige landbouwbedrijven anders dan vigerend in streek- en bestemmingsplan.

Extensiveringsgebied

De begrenzing van extensiveringsgebied is zo gekozen dat er een zone van 250 meter rond het Centraal Veluws Natuurgebied (CVN) is ingesteld en een zone van 250 meter rond de voor verzuringgevoelige parels buiten het CVN. Het doel van het extensiveringsgebied ligt primair bij natuur. Nieuwvestiging, hervestiging en omschakeling naar intensieve veehouderij is niet toegestaan.

Uitbreiding van bebouwing voor intensieve veehouderij is in beginsel uitgesloten, tenzij de uitbreiding aantoonbaar noodzakelijk is om te voldoen aan de wettelijke eisen van dierenwelzijn en veterinaire gezondheid zonder dat het aantal dierplaatsen toeneemt.

³ Niet binnen 500 meter rond kernrandzones en verblijfsrecreatie (cat I + II), niet binnen 1000 meter rond Natura2000- en Natuurbeschermingswet-gebieden, niet binnen 500 meter rond Wav-gebieden en o.a. de open gebieden, EHS en de stiltegebieden worden uitgesloten (bron: bijlage 7 Reconstructieplan Veluwe).

Vervangende nieuwbouw is toegestaan mits de staloppervlakte niet toeneemt.

Verder zijn er geen bouwblokbeperkingen voor overige landbouwbedrijven (geen intensieve veehouderij) anders dan vigerend in streek- en bestemmingsplan.

2.2.3

OVERIGE BELEIDSKADERS

Naast het Reconstructieplan zijn er nog andere beleidskaders waarmee rekening wordt gehouden bij de ontwikkelingsmogelijkheden in het buitengebied van Nunspeet.

Nationaal beleid

Het nationale beleid rond Natura 2000 (Vogel en habitatrictlijn) en de Nota Ruimte zijn daar voorbeelden van.

Provinciaal beleid

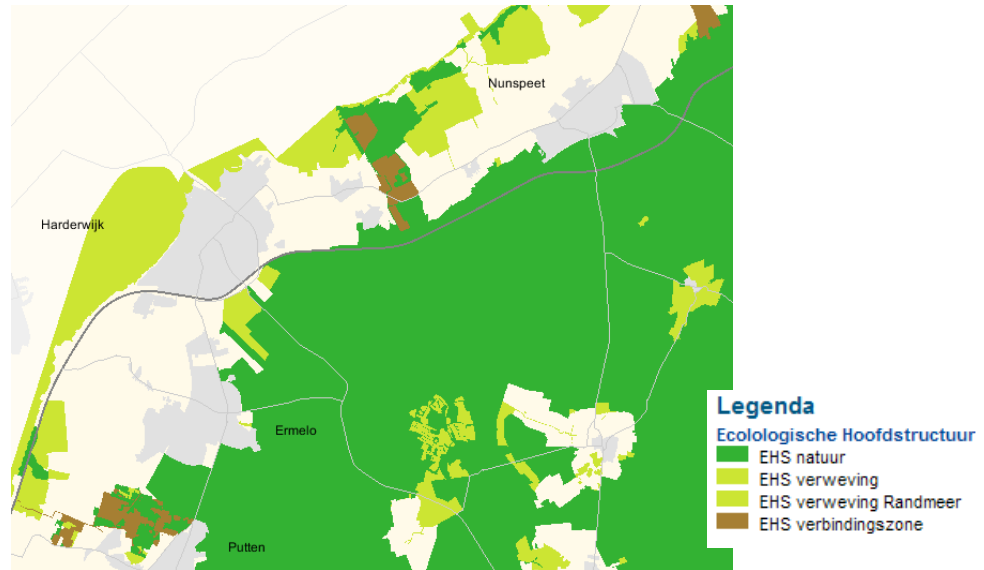
Op provinciaal niveau is vooral het streekplanbeleid rond de ecologische hoofdstructuur relevant. In het Streekplan Gelderland 2005 is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vastgelegd. De Ecologische Hoofdstructuur bestaat uit de volgende drie onderdelen.

- **EHS-natuur:** bestaat uit natuur- en bosgebieden, daarin liggende verspreide bebouwing en waardevolle wateren en uit agrarische cultuurgrond die omgezet zal worden in natuur (ontwikkelingsgebieden voor nieuwe natuur). Voor de gebieden met een natuurontwikkelingsdoelstelling geldt dat regulier gebruik op basis van de vigerende bestemming kan worden gecontinueerd.
- **EHS-verweving:** natuurwaarden verweven met andere functies zoals landbouw, recreatie en verspreide bebouwing. EHS-verweving bestaat grotendeels uit landgoederen, landbouwgebieden met natuurwaarden en landbouwgebieden met een hoge dichtheid aan natuur- en boselementen. Door natuurontwikkeling en agrarisch natuurbeheer wordt de natuurwaarde van de EHS-verweving als geheel versterkt. Soorten binnen de EHS-verweving zijn vaak gebonden aan een combinatie van natuur en cultuurgrond. Daarom is het geheel van natuur-, bos- en landschapselementen en het (agrarisch) cultuurlandschap waarin de elementen zijn ingebed, van belang voor de aanwezigheid en te ontwikkelen natuurwaarden. Binnen de EHS-verweving speelt grondgebonden landbouw blijvend een belangrijke rol in het beheer van de cultuurgrond en de daarmee verweven natuurwaarden.
- **EHS-verbindingzones:** verbinden de verschillende delen van de EHS-natuur en EHS-verweving met elkaar. Ecologische verbindingzones bestaan uit een schakeling van natuurelementen (stapstenen) gelegen in een landschapszone. Deze landschapszone is enerzijds een zoekzone waarbinnen kansen op versterking van de ecologische verbindingzone gegrepen kunnen worden. Maar de landschapszone is ook een multifunctioneel gebied waarin de aanwezigheid van landschapselementen het functioneren van de ecologische verbinding ondersteunt.

Voor het functioneren van een verbindingzone is de inbedding van natuur-, bos- en landschapselementen in het omliggende landschap van belang. Beken of andere watergangen vormen veelal de as van de ecologische verbindingzone. Per ecologische verbindingzone zijn specifieke verbindingdoelen aangegeven door het toekennen van modellen.

Afbeelding 2.3

Ligging EHS (bron: kaart 17
EHS streekplan)

Herbegrenzing EHS

Voor de Gelderse EHS is een streekplanherziening doorgevoerd. Op 1 juli 2009 zijn de nieuwe grenzen van de ecologische hoofdstructuur (EHS) in het Streekplan definitief vastgesteld. De herbegrenste Ecologische Hoofdstructuur is een fractie (1,4%) kleiner, maar wel robuuster. In de EHS worden bestaande natuurgebieden uitgebreid en ontbrekende verbindingen tussen natuurgebieden gerealiseerd. In Figuur 3.1 is de begrenzing van de EHS na de herziening van het Streekplan weergegeven. De herbegrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur loopt gelijk op met het vaststellen van de kaart van kwetsbare gebieden in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav), welke in mei 2007 is gewijzigd. Dit betreft bestaand bos en natuurterrein binnen de EHS, waar beperkingen gelden voor de uitbreiding van veehouderijen.

Nota Belvoir

Het cultuurhistorisch beleid van de provincie Gelderland staat in de nota 'Belvoir'. Hierin is vastgelegd hoe de provincie omgaat met het cultuurhistorisch erfgoed. De provincie Gelderland wil dat historische landschappen, archeologische en bouwkundige waarden als een geheel worden gezien. En dat bij de ontwikkeling van ruimtelijke en economische plannen daarmee rekening wordt gehouden.

Lokaal beleid

De integrale ruimtelijke toekomstvisie Nunspeet 2015, het landschapontwikkelingsplan, de beleidsnota recreatie en een gebiedsvisie als onderbouwing voor de gemeentelijke geurverordening zijn relevante beleidsdocumenten voor het plan-MER. Daarnaast is het waterschapsbeleid t.a.v. bebouwing relevant voor het uitbreiden van bestaande agrarische kavels. Het waterschap stelt eisen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Bij de vestiging van nieuwe bedrijven moet hiermee in het ontwerp rekening worden gehouden. De belangrijkste eisen zijn:

1. De afvoer van water mag niet toenemen als gevolg van de ruimtelijke ingreep.
2. Inundatie vanuit oppervlaktewater mag niet vaker plaatsvinden dan de werknorm.
Indien de ruimtelijke ingreep er toe leidt dat een strengere werknorm moet gaan gelden (bijvoorbeeld 1x per 25, 50 of 100 jaar), dan dient dit in de ruimtelijke ontwikkeling betrokken te worden (kosten-veroorzaker-principe).

3. Houdt rekening met de kwaliteitsrits 'Vasthouden – bergen – afvoeren'. Hemelwater dient binnen het plangebied te worden vastgehouden en/of geborgen. Schoon hemelwater niet direct afvoeren (naar riool of oppervlaktewater) maar ter plaatse proberen te infiltreren. Als dit niet lukt oppervlakkig bergen in open water of maaivelddepressies.
4. Kwaliteitsrits 'schoon houden – scheiden – schoon maken'; Bronmaatregelen om verontreiniging van waterstromen tegen te gaan (bijvoorbeeld toepassing van niet uitlopende bouwmaterialen) en een duurzame bedrijfsvoering (zoals het vermijden van chemische bestrijdingsmiddelen, bemestingvrije zones et cetera) kunnen verontreiniging van grond- en oppervlaktewater voorkomen. Binnen de ruimtelijke ontwikkeling moet aangegeven worden welke maatregelen genomen worden om verontreiniging /vermesting van grond- en oppervlaktewater te voorkomen.
5. Er dient gestreefd te worden naar een grondwaterneutraal ontwerp.

2.2.4

WETTELIJKE KADERS

Voor het opstellen van het Plan-MER zijn diverse wettelijke kaders relevant, zoals de Wet ruimtelijke ordening, de Wet milieubeheer, de Reconstructiewet concentratiegebieden, de Wet ammoniak en veehouderij, de Wet geurhinder en veehouderij, de AmvB Huisvesting, de Wet geluidhinder, de Natuurbeschermingswet, de Europese IPPC-Richtlijn en de regelgeving rondom luchtkwaliteitseisen (opgenomen in de Wet milieubeheer).

Deze Europese en landelijke wetten en regels stellen randvoorwaarden aan de ontwikkeling van intensieve veehouderijen en de procedures die moeten worden doorlopen bij besluitvormingstrajecten. Ook voor de gemeenten zijn dit randvoorwaarden bij de besluitvorming, zoals het opstellen van ruimtelijke plannen en het verlenen van vergunningen. De eigen beleidsvrijheid daarin is in de regel beperkt. Uitzonderingen zijn de Wet geluidhinder en de Wet geurhinder en veehouderij. Deze wetten bieden de gemeenten de mogelijkheid om, binnen een bepaalde bandbreedte, eigen normen te stellen. Vooral de normstelling in het kader van de Wet geurhinder en veehouderij is van direct belang voor de ontwikkelingsmogelijkheden van intensieve veehouderij.

De relevante wettelijk kaders bestaan uit:

- De Wet milieubeheer.
- Ammoniakwetgeving, zoals de Wet ammoniak en veehouderij en de AMvB-Huisvesting.
- Natuurbeschermingswetgeving, m.n. de Natuurbeschermingswet 1998 en (in mindere mate) de Flora en faunawet.
- De Wet geurhinder en veehouderij.
- IPPC-richtlijn.
- Wet luchtkwaliteit 2005.
- Wet op de ruimtelijke ordening (Wro).
- Dierenwelzijn.

De Wet geurhinder veehouderij, de Natuurbeschermingswet, de IPPC-richtlijn, Wet luchtkwaliteit 2005, Wet op de ruimtelijke ordening en Dierenwelzijn zijn hierna toegelicht.

Wet geurhinder veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is vanaf 1 januari 2007 van kracht en vormt het toetsingskader voor geur veroorzaakt door het houden van dieren. Er wordt gerekend met "odour units" (ou) en geurgevoelige objecten, zoals huizen, krijgen een beschermingsfactor toegewezen. De Wgv biedt de gemeenten de mogelijkheid om bij verordening gebiedsgericht geurbeleid vast te stellen en hiermee af te wijken van de standaardnorm voor geur. De geurnorm kan soepeler of juist strenger worden vastgesteld door de gemeente. De gemeente Nunspeet heeft een gebiedsvisie op laten stellen als onderbouwing voor de gemeentelijke geurverordening waarmee een afwijkende geurnorm is vastgelegd voor de volgende nieuwbouwprojecten:

1. Molenbeek; alle geurgevoelige objecten in het plangebied hebben een geurnorm van 6,5 OU/M³ en een vaste afstand tot een geurgevoelig object van 50 meter tot een niet-intensieve veehouderij.
2. Elspeet; alle geurgevoelige objecten in het noordelijk deel van het plangebied hebben een geurnorm van 6,5 OU/M³ en een vaste afstand tot een geurgevoelig object van 50 meter tot een niet-intensieve veehouderij.

Voor de rest van de gemeente geldt de standaardnorm van 3 OU/m³ voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom en 14OU/m³ voor buiten de bebouwde kom. Voor stallen met dieren waarvoor in de Wvg geen omrekeningsfactor is vastgelegd geldt een vaste afstand van 100 meter. Bij beoordeling van vergunningaanvragen wordt bepaald of deze normen voor geurbelasting op een geurgevoelig object wordt overschreden.

Bij het bepalen van de milieugebruiksruimte wordt op vergunningenniveau de cumulatie niet meegenomen. Nieuwvestiging van een intensieve veehouderij (of omschakeling van niet-intensief naar intensief) gaat altijd gepaard met een uitbreiding van de geuremissie. Uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen (meer dierplaatsen) kan gepaard gaan met de uitbreiding van de vergunde geuremissie, maar dat is niet noodzakelijkerwijs het geval. Door toepassing van moderne stalsystemen of luchtwassers is het ook mogelijk om, binnen het vergunde emissieniveau, uit te breiden.

Natuurbeschermingswet 1998

Er is geen duidelijk toetsingskader voor ammoniak op de natuurgebieden die worden beschermd door de Natuurbeschermingswet. Het bestemmingsplanbesluit is een globaal plan met potentieel significante effecten op Natura 2000-gebieden. Volgens de Natuurbeschermingswet 1998 (art. 19j) is hiervoor een passende beoordeling nodig waarvoor de Commissie m.e.r. verwijst naar de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Deze handreiking biedt echter geen toetsingskader voor ammoniak.

De alternatieven worden echter wel getoetst op het aspect ammoniak. De vragen uit de "handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden", recent opgesteld door het Ministerie van LNV naar aanleiding van het advies van de Commissie Trojan, bieden enig houvast. Hiermee worden vergunningaanvragen beoordeeld van bestaand gebruik en voorgenomen activiteiten in het kader van de op te stellen beheerplannen.

VRAGEN HANDREIKING

1. Wat zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor de te beschermen soorten en habitattypen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie?
2. Wat is de locatie binnen het Natura 2000-gebied van betreffende soorten en habitattypen.
3. Wat is de huidige staat van instandhouding van deze soorten en habitattypen?
4. Wat zijn de abiotische condities die belangrijk zijn voor deze soorten en habitattypen en welke (beperkende) condities bepalen op dit moment de huidige staat van instandhouding?
5. Wat is de prognose voor de ontwikkeling van de relevante abiotische condities (zijn de beperkende abiotische condities te beïnvloeden naar een meer gewenst niveau?).
6. Wat is het effect van de (voorgenomen) activiteiten op de abiotische condities (is er effect op de meest beperkende abiotische condities en daarmee op de mogelijkheden om de instandhoudingsdoelstellingen te behalen?).
7. Wat zijn relevante verschillende activiteiten in en nabij het Natura 2000-gebied en wat is het cumulatieve effect daarvan?

Voor zover het past bij het detailniveau van het bestemmingsplanbesluit staan deze vragen zoveel mogelijk centraal in de effectbeschrijving voor de Natura 2000-gebieden: Veluwe en Veluwerandmeren en Beschermde Natuurmonumenten: Mosterveen en Leemputten bij Staverden.

IPPC-richtlijn

De IPPC richtlijn (Integrated Pollution Prevention Control) is een Europese richtlijn inzake de geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging. De IPPC richtlijn verplicht de lidstaten van de EU om grote milieuvervuilende bedrijven te reguleren middels een integrale vergunning gebaseerd op de beste beschikbare technieken (BBT). Een gedeelte van de intensieve veehouderijbedrijven valt onder de werkingssfeer van de richtlijn. Het betreft bedrijven met dieraantallen hoger dan:

- 40.000 plaatsen voor pluimvee.
- 2.000 plaatsen voor mestvarkens.
- 750 plaatsen voor zeugen.

IPPC omgevingstoets ammoniak en veehouderij

Door het ministerie van VROM is de *Beleidslijn IPPC-omgevingstoets ammoniak en veehouderij* ontwikkeld.

Deze beleidslijn is bedoeld als handreiking voor het uitvoeren van de omgevingstoets die op grond van de IPPC richtlijn voor ammoniakemissie dient te worden uitgevoerd. De beleidslijn geeft het volgende aan:

- Bij uitbreiding kan worden volstaan met toepassing van BBT zolang de emissie niet méér bedraagt dan 5.000 kg ammoniak per jaar.
- Bedraagt de ammoniakemissie meer dan 5.000 kg ammoniak per jaar na uitbreiding, dan dient een extra reductie ten opzichte van BBT te worden gerealiseerd op het uit te breiden gedeelte. De mate van reductie hangt af van de uitgangssituatie (de mate waarin BBT de ammoniakemissie reduceert) en de beschikbaarheid van verdergaande technieken in de betreffende diercategorie (BBT+).

- Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding met toepassing van BBT (tot 5.000 kg) en verdergaande technieken (vanaf 5.000 kg) daarna nog meer dan 10.000 kg, dan dient boven het meerdere een reductie van circa 85 % te worden gerealiseerd (BBT++).

Wet luchtkwaliteit 2005

De luchtkwaliteit is afhankelijk van de mate van verontreiniging door diverse luchtverontreinigende stoffen waarbij de voornaamste bronnen van luchtverontreiniging het wegverkeer, industriële bronnen en de landbouw zijn. Voor intensieve veehouderij is alleen fijn stof (PM10) een relevante stof.

In de Wet luchtkwaliteit is de volgende grenswaarde voor fijn stof concentratie opgenomen:

- 32 µg/m³ als jaargemiddelde concentratie.
- 50 µg/m³ als 24 uurgemiddelde concentratie waarbij geldt dat deze maximaal 35 maal per kalenderjaar mag worden overschreden.

Het ministerie van VROM hanteert een twee sporen-beleid om de fijn stof-problematiek in de landbouw op te lossen. Deze zijn het saneren van bestaande overschrijdingen en het voorkómen van nieuwe overschrijdingen. Het voorkómen van nieuwe overschrijdingen is een belangrijk uitgangspunt bij de verdere invulling van het buitengebied. Met vergunningverlening houdt de gemeente rekening met de nieuwste wet- en regelgeving met betrekking tot fijn stof. Er wordt door VROM gewerkt aan het opstellen van een toetsingskader, verspreidingsmodel en handreiking "fijn stof in de landbouw". Het is nog onduidelijk wanneer het toetsingskader en verspreidingsmodel voldoende zijn ontwikkeld om te worden gebruikt.

Wet ruimtelijke ordening

De Wet ruimtelijke ordening (Wro) draagt bij aan vereenvoudiging en versnelling van procedures en beroepsprocedures. Ook zal er scherpere handhaving zijn door betere toezichts- en handhavingsmogelijkheden, uitbreiding van het instrumentarium, koppeling aan het strafrecht en door de mogelijkheid tot ingrijpen als gemeenten hun taak onvoldoende uitoefenen. Vooral door de mogelijkheid van het opnemen van milieunormen in het bestemmingsplan en het verordenend karakter van gebruiksregels worden nieuwe wegen geopend voor de bescherming van het lokale milieu. De klassieke lijn dat er een sterke scheiding bestaat tussen het stelsel van milieubeheer en ruimtelijke ordening wordt hiermee enigszins doorbroken.

In de opzet van de Wro legt de gemeente haar beleid vast in een structuurvisie en worden de planologische mogelijkheden concreet beschreven in bestemmingsplannen.

Wet geluidhinder

De Wet geluidhinder gaat over geluid dat veroorzaakt wordt door wegen, spoorwegen en gezoneerde industrieterreinen. In de wet is aangegeven welke geluidsnormen er gelden voor o.a. de bouw van nieuwe woningen en het wijzigen van (spoor)wegen binnen de invloedssfeer van geluidsbronnen.

De Wet geluidhinder kent een aantal begrippen, namelijk:

- Voorkeursgrenswaarde.
- Maximale ontheffingswaarde.
- Geluidsgevoelige bestemmingen.

De voorkeursgrenswaarde is de geluidsbelasting die altijd toelaatbaar is op de gevel van de geluidsgevoelige bestemming. De maximale ontheffingswaarde is de geluidsbelasting die na toestemming van het college van B&W maximaal toelaatbaar is op de gevel. Een geluidsgevoelige bestemming is een functie die geschikt is voor woondoeleinden, zorgdoeleinden en onderwijsdoeleinden.

Dierenwelzijn

Op locaties waar vestiging en ontwikkeling van intensieve veehouderij plaatsvindt, dient in verband met het tegengaan van verspreiding van dierziekten voldoende afstand tussen nieuwe bouwblokken en bestaande bouwblokken te worden aangehouden. Vanuit verschillende partijen worden hiervoor verschillende richtlijnen en adviezen gegeven:

- De NVV (Nederlandse Vereniging van Varkenshouders) adviseert een afstand van minimaal 100 meter tussen de bouwblokken.
- De Gezondheidsdienst voor Dieren adviseert een zo groot mogelijke afstand (het liefst 400 m) aan te houden tussen de bedrijven, hoe groter hoe minder makkelijk de verspreiding van dierziekten verloopt. Echter voor varkensfokkerijen en vermeerderingsbedrijven met een SPF status is een minimale afstand van 400 m (300 m met filters) verplicht om deze status te verkrijgen. De SPF status is een keurmerk voor bedrijven die een bepaald aantal ziektekiemen niet in hun bestand hebben. Ook voor grootouderbedrijven in de pluimveesector wordt deze afstand geadviseerd.

Aanvullend hierop dient vanuit het aspect geur (Wet Geurhinder en Veehouderij) een afstand van 25 meter tussen de bouwblokken en 50 meter tussen het emissiepunt en de naastgelegen bedrijfswoning (van naastgelegen bedrijf) te worden aangehouden.

HOOFDSTUK

3 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Dit hoofdstuk gaat in op de landelijke trends in de veehouderij. Deze trends zijn specifiek gemaakt voor de provincie Gelderland en gemeente Nunspeet. De trendmatige ontwikkelingen zijn beschreven op basis van diverse rapporten van het LEI, LNV, LTO en Alterra. De cijfers komen van het CBS.

3.1 REFERENTIE SITUATIE

De huidige situatie in en om het plangebied en vaststaande autonome ontwikkelingen vormen de referentie voor het Plan-MER. Alternatieven of scenario's voor het voornemen dienen voor de verschillende milieuaspecten getoetst te worden aan deze referentie. In de volgende paragrafen is eerst nader ingegaan op de trendmatige ontwikkelingen voor landbouw en veehouderij en daarna is voor een aantal aspecten de huidige situatie beschreven en de bekende autonome ontwikkelingen. De aspecten zijn in volgorde van de lagenbenadering beschreven, dus van onderste laag (bodem, water, landschap), naar tweede laag (infrastructuur) naar de derde laag (occupatie en milieusituatie t.a.v. ammoniak, geur, fijn stof e.d.).

3.2 TRENDMATIGE ONTWIKKELINGEN LANDBOUW EN VEEHOUDERIJ

3.2.1 LANDELIJKE TRENDS IN DE VEEHOUDERIJ

De primaire sector van het veehouderijcomplex is veelzijdig. De grootste deelsectoren zijn:

1. De grondgebonden graasdierenhouderij met de melkveehouderij als belangrijkste vertegenwoordiger.
2. De intensieve veehouderij met de varkenshouderij, legpluimveehouderij, slachtpluimveehouderij en de vleeskalverenhouderij als belangrijkste deelsectoren.

DRIE ONTWIKKELINGEN IN LAND- EN TUINBOUW IN NEDERLAND

Als ontwikkeling van bedrijven in de land- en tuinbouw in Nederland worden drie richtingen onderscheiden:

- I. Een internationale georiënteerde landbouw.
- II. Een regionaal georiënteerde multifunctionele landbouw.
- III. Bedrijven die worden beëindigd. De "stoppers" bieden ruimte voor de bedrijven die zich door ontwikkelingen op basis van een internationale dan wel regionale oriëntatie.

De primaire bedrijven binnen het grondgebonden graasdierenhouderijcomplex kunnen ingedeeld worden bij alle drie ontwikkelingsrichtingen.

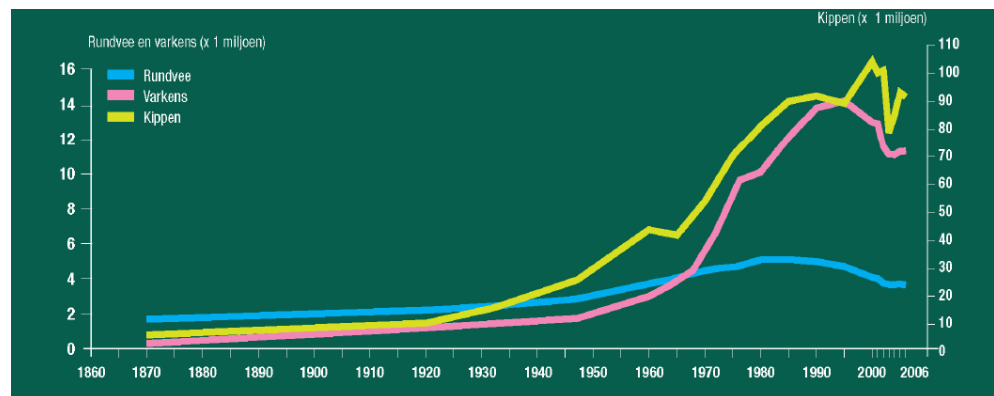
De primaire bedrijven binnen het intensieve veehouderij complex zijn vooral ingedeeld bij de ontwikkelrichting I en III. Van de productie van het Nederlands intensieve veehouderijcomplex wordt, naast de grootschalige productie voor afzet in Nederland, circa 75% geëxporteerd door bedrijven die deel uitmaken van robuuste ketenstructuren. De productie vindt zo efficiënt mogelijk plaats. Verlaging van de kostprijs in combinatie met verhoging van de toegevoegde waarde en kwaliteit is een voorwaarde om te kunnen blijven concurreren.

De ontwikkeling voor deze agrarische ondernemingen wordt voor een belangrijk deel bepaald door de internationale concurrentiepositie. Schaalvergroting, intensivering, kwaliteitsverbetering en toegevoegde waarde zijn belangrijke strategieën voor de toekomst. Dit onder de voorwaarden van de maatschappelijke veranderingen en eisen die aan de intensieve veehouderij gesteld worden.

Figuur 3.1 geeft de landelijke trend weer voor rundvee, varkens en kippen

Figuur 3.1

Landelijke trend van dieraantallen over enkele decennia (bron: het grote groene misverstand; Leo Lamers; juni 2007)

Het volgende valt hieruit af te leiden:

- Bij pluimvee is de laatste drie jaar het aantal dieren aanmerkelijk lager dan in de jaren ervoor, maar over lange tijd kent de curve een grillig verloop. Dit heeft waarschijnlijk te maken met de vogelpestuitbraak.
- Ten aanzien van varkens valt op te maken dat – na een toename tot medio jaren negentig en een afname in de jaren erna – er sinds drie jaar min of meer een stabilisatie is van het aantal.
- Bij rundvee is een afname te zien vanaf 1984 (superheffing), sinds drie jaar min of meer stabilisatie.

AFSCHAFFING COMPARTIMENTERING VAN PRODUCTIERECHTEN

Op 1 januari 2008 is de zogenoemde compartimentering van de productierechten afgeschaft. Deze compartimentering zorgde er voor dat dierrechten niet konden verschuiven tussen drie verschillende concentratiegebieden; het concentratiegebied oost (Gelderland, Overijssel en een deel van Utrecht), het zuidelijke concentratiegebied (Noord-Brabant en Limburg) en de rest van Nederland. Er is op dit moment nog geen duidelijk beeld over de gevolgen van de afschaffing van de compartimentering, maar als er een verschuiving plaats gaat vinden, dan wordt verwacht dat die naar het zuiden zal zijn. De jongste cijfers van de provincie Gelderland bevestigen de verwachting dat de afschaffing van de compartimentering zou leiden tot een afname van het aantal dieren in Gelderland.

AMVB HUISVESTING

Bedrijven moeten wellicht in 2013 voldoen aan de AMvB Huisvesting⁴. Hierdoor worden veel (kleine) intensieve veehouderijen verplicht om te investeren in staltechnieken die voldoen aan de strenge normen rond de uitstoot van ammoniak. Voor vleeskalveren is de staltechniek, die voldoet aan de strenge emissie eisen voor ammoniak, echter nog in ontwikkeling en niet opgenomen in de AMvB-Huisvesting.

**EUROPESE
DIERENWELZIJNEISEN**

In 2013 worden daarnaast de Europese dierenwelzijneisen van kracht. De consequentie hiervan is een verbod op legbatterijen en gemiddeld 20% meer ruimte voor varkens. Het is de verwachting dat beide ontwikkelingen er toe leiden dat een substantieel aantal intensieve veehouderijen zal stoppen.

De verdere algemene verwachting voor de toekomst van de intensieve veehouderij is gunstig te noemen. Door toenemende concurrentie van binnen en voornamelijk ook van buiten de EU zal de primaire sector zich richten op kostprijsverlaging, onder meer door schaalvergroting en het verbeteren en ontwikkelen van samenwerkingsvormen. Daarnaast zal de gehele sector zich gaan richten op vraaggestuurde productie en het vergroten van de kostenefficiency. Daardoor ontstaan er kortere ketens die zich snel kunnen aanpassen aan marktveranderingen. Schaalvergroting, intensivering, kwaliteitsverbetering en toegevoegde waarde zijn belangrijke strategieën voor de toekomstige agrarische ondernemingen.

De algemene trend per sector is hieronder toegelicht.

Melkveehouderij

Nederland telde in 2004 ongeveer 40.000 bedrijven met graasdieren (melkvee, vleeskalveren, vlesvee en schapen) waarvan 22.000 melkveebedrijven. Sinds 1990 is het aantal melkveebedrijven bijna gehalveerd van 40.000 naar 22.000. Ook het aantal koeien is sinds die tijd sterk verminderd. De trend van gestage vermindering van het aantal bedrijven gaat door. Bij de blijvers groeit de omvang. In 2004 hadden de melkveehouders gemiddeld 60 melkkoeien en 40 ha grond, 10% van de bedrijven had meer dan 100 koeien. De komende 10 jaar staat de melkveehouderij grote veranderingen te wachten, zoals deze zich ook in voorbije periode hebben voorgedaan, namelijk schaalvergroting, kostenbesparing (efficiënt produceren), minder veehouders, minder koeien en verdergaande specialisatie. Er bestaan nog steeds grote verschillen in kostprijs en inkomen tussen vergelijkbare melkveebedrijven. Daar is nog veel te winnen met efficiënt produceren. Het gemiddelde aantal koeien per bedrijf groeit tot 2015 door tot 80 melkkoeien en 50 hectare grond. De koeien geven in 2015 gemiddeld 1.500 kg melk meer. Het gemiddelde bedrijf produceert in 2015 ongeveer 800.000 kilogram melk.

Tabel 3.2

Landelijke trend
melkveehouderij (bron: CBS)

Jaar	Melkveehouders (aantal)	Gem. oppervlak (ha)	Koeien per bedrijf (aantal)	Melkproductie (kg)
1990	40.000	-	-	-
2004	22.000	40	62	500.000
2015	14.000	50	85	800.000
Trend	Neemt af	Stijgt	Stijgt	Stijgt

⁴ Van minister Cramer krijgt de sector uitstel tot 2013 (bron: persbericht ANP). Op 1 januari 2010 moeten de boeren wel in een plan laten zien hoe ze aan de strengere normen voor de uitstoot van ammoniak gaan voldoen.

De samenleving heeft over het algemeen een positief beeld van de melkveehouderij. Dit kan veranderen omdat schaalvergroting en rationalisatie effect heeft op de aanblik van het bedrijf en op het landschap.

Varkenshouderij

Er waren in 2004 ruim 10.000 bedrijven in Nederland met varkens en ruim 4.000 gespecialiseerde varkensbedrijven verdeeld in 40% vleesvarkensbedrijven, 40% fokvarkens en 20% gesloten bedrijven. Sinds 1990 voltrok een forse krimp. Het aantal bedrijven met varkens is met tweederde afgenomen en het aantal gespecialiseerde bedrijven met de helft. Het aantal varkens is in Nederland sinds 1995 met bijna een kwart afgenomen van 14,4 miljoen in 1995 tot 11,1 miljoen in 2004. De varkenshouderij vindt steeds meer plaats op gespecialiseerde bedrijven. In 2004 werd 70% van de varkens gehouden op dit type bedrijven. Tot 2015 is de verwachting dat de varkensstapel stabiel blijft, de ontmenging (specialisatie) gaat verder en het totale aantal bedrijven waar varkens gehouden wordt zal afnemen (schaalvergroting).

Tabel 3.3

Landelijke trend
varkenshouderij (bron: CBS)

Jaar	Bedrijven met varkens	Gespecialiseerde bedrijven	Gem. aantal varkens per bedrijf	Gem. aantal varkens per gespecialiseerd bedrijf
1990	29.210	9.200	475	900
2004	10.040	4.180	1.110	1.850
2015	4.500	2.380	2.500	3.500
Trend	Neemt af	Neemt af	Stijgt	Stijgt

Pluimveehouderij

In de pluimveehouderij zijn de structurele ontwikkelingen vergelijkbaar met de varkenshouderij. Het aantal bedrijven met pluimvee is sinds 1990 in Nederland gehalveerd tot 3.000 in 2004. Hiervan zijn 1.350 gespecialiseerde pluimveebedrijven.

Het aantal stuks pluimvee is sinds het hoogtepunt in 2000 met bijna een vijfde deel afgenomen tot 88 miljoen stuks in 2004.

Tot 2015 is de verwachting dat de pluimveestapel licht zal afnemen met 10%, de specialisatie gaat verder en het aantal bedrijven met pluimvee zal afnemen (schaalvergroting).

Tabel 3.4

Landelijke trend
pluimveehouderij (bron: CBS)

Jaar	Bedrijven met pluimvee	Gespecialiseerde pluimveebedrijven	Gem. aantal kippen per bedrijf	Gem. aantal kippen per gespecialiseerd bedrijf
1990	6.080	2.140	15.700	34.000
2004	2.970	1.360	29.600	55.000
2015	1.600	880	49.500	71.000
Trend	Neemt af	Neemt af	Stijgt	Stijgt

Vleeskalverbedrijven

De vleeskalverenhouderij is succesvol. Het aanpakken van het mestprobleem, de versnelde omschakeling naar groepshuisvesting en de vergaande ketenintegratie hebben het imago goed gedaan van deze sector. De meeste van de 1.160 gespecialiseerde bedrijven werken op basis van een contract. De verwachting is dat het aantal kalverbedrijven stabiliseert. In 2015 is het aantal bedrijven circa 1.100 met bijna 800.000 kalveren.

Tabel 3.5

Tabel landelijke trend vleeskalveren (bron CBS)

Jaar	Bedrijven met vleeskalveren	Gespecialiseerde vleeskalverenbedrijven	Gem. aantal kalveren per bedrijf
1990	2.275	1.250	265
2004	3.000	1.160	255
2015	3.000	1.100	265
Trend	Stabilisatie	Stabilisatie	Stabilisatie

Een belangrijk aandachtspunt is echter de ontkoppeling van de slachtpremie door de hervorming van het Europese landbouwbeleid. In opdracht van de Productschappen voor Vee, Vlees en Eieren (PVE), zijn de gevolgen van een ontkoppeling van de slachtpremie voor de vleeskalversector onderzocht. Een belangrijke conclusie van dit onderzoek is dat de sector in Nederland rekening moet houden met een maximale krimp van de productie van 13 tot 17% (bron: LEI Wageningen UR; september 2008; rapport 2008-046).

3.2.2

ONTWIKKELING VEEHOUDERIJBEDRIJVEN IN NUNSPEET

Huidige situatie

Deze paragraaf schetst een beeld van de huidige situatie van de agrarische sector in Nunspeet aan de hand van gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het vergunningensysteem.

Circa 3000 hectare van de in totaal circa 13000 hectare grond in de gemeente is volgens opgave van het Centraal bureau voor de statistiek in agrarisch gebruik. De landbouw is daarmee gezamenlijk met de functies bos& natuur de grootste grondgebruiker in de gemeente.

Tabel 3.6

Grondgebruik buitengebied gemeente Nunspeet (bron: CBS)

Regio's	periode	Totale opp.	Recreatie-terrein	Agrarisch terrein	Bos & Natuur
		Ha	ha	ha	Ha
Nunspeet	1996	12949	426	3114	8526
Nunspeet	2000	12949	435	3090	8532
Nunspeet	2003	12949	433	3094	8487
Nunspeet	2006	12949	439	3079	8489

Opvallend is dat het aantal hectares grond dat in gebruik is bij de landbouw redelijk stabiel blijft terwijl het aantal bedrijven is gedaald van 254 bedrijven in 2000 naar 177 bedrijven in 2008 zie onderstaande tabel.

Tabel 3.7

Aantal veehouderijbedrijven Nunspeet (bron: gemeente)

Jaar	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Bedrij-ven	254	241	217	195	191	182	181	182	177

In 2009 zijn 177 agrarische bedrijven actief in het buitengebied van Nunspeet. In onderstaande tabel is aangegeven over welke bedrijfsgrootten het gaat. De bedrijfsgrootte is daarbij weergegeven in de Nederlandse grootte eenheid (NGE). 70 NGE staat daarbij gelijk aan een bedrijf waaraan een volwaardig inkomen kan worden ontleend.

Tabel 3.8

Veehouderijbedrijven Nunspeet naar omvang (bron: gemeente)

nge	0-5	5-35	35-70	>70	Totaal
Elspeet	1	39	21	16	77
Nunspeet	3	18	19	31	71
Vierhouten	0	1	1	0	2
Hulshorst	2	12	14	9	37

Van de volwaardige bedrijven (groter dan 70 NGE) behoort ongeveer 55% tot de intensieve veehouderij. Voor wat de bedrijven die onder de grens van volwaardig bedrijf vallen behoort ongeveer 45% tot de intensieve veehouderij.

NEDERLANDSE GROOTTE EENHEID (NGE)

De Nederlandse grootte-eenheid (nge) is een reële economische maatstaf die gebaseerd is op het brutostandaardsaldo (bss, opbrengsten minus bepaalde specifieke kosten). Het is een maat waarmee de economische omvang van agrarische activiteiten wordt weergegeven. Een nge staat bij prijsniveau 2002 (Landbouwtellingen 2005 en 2006) voor 1.400 euro aan saldo (bron: www.lei.wur.nl). Met nge's kunnen verschillende sectoren met elkaar worden vergeleken. De volgende classificatie wordt door de gemeente Nunspeet gebruikt voor melkveehouderij (bron: concept Nota van Uitgangspunten):

- 5-35 nge (hobby en parttimers).
- 35-70 nge (realistisch bedrijf).
- groter dan 70 nge (volwaardig bedrijf).

Toekomstige ontwikkeling

Uit de gecombineerde tabellen blijkt dat ongeveer 33% van de bedrijven moet worden aangemerkt als volwaardig gezinsbedrijf. De verwachting is dat deze bedrijven verder zullen groeien in bedrijfsomvang. Het percentage bedrijven dat moet worden aangemerkt als parttimer bedraagt ook circa 33% evenals het percentage hobbyboeren. Op basis van de aanvragen die worden gedaan voor functieverandering van agrarische bedrijvigheid naar wonen (30 stuks)⁵ wordt verwacht dat binnen de planperiode een aantal bedrijven om bedrijfseconomische redenen zal stoppen. Omdat een groot deel van de functieveranderingen intensieve bedrijven betreft en door de ont koppeling van de slachtpremies voor de vleeskalversector, zal het aandeel intensieve veehouderij tijdens de planperiode enigszins dalen ten opzichte van de melkveehouderij.

3.3

BODEM EN WATER

Nunspeet ligt in het stroomgebied van de Hierdense Beek dat door een kleilaag in de ondergrond een afzonderlijke hydrologische eenheid vormt. Het stroomgebied snijdt diep in het Veluwemassief. Tussen Harderwijk en Elburg wateren door overwegend agrarisch gebied tientallen kleinere beken en sloten af richting Veluwemeer.

Het plangebied kent geen grondwaterbeschermingsgebieden. Wel zijn er oppervlaktewaterbeschermingsgebieden en natte natuur aanwezig. Eens uitsnede van de beschermingskaart uit het Streekplan is opgenomen in Afbeelding 3.4.

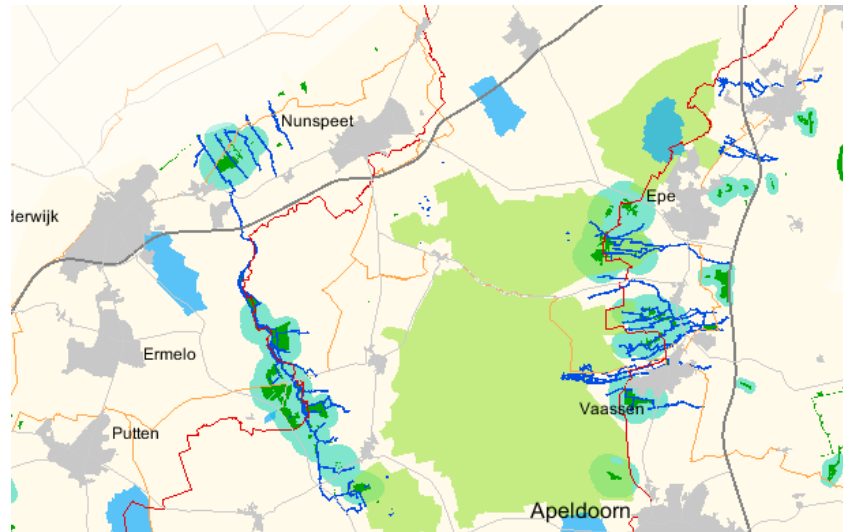
⁵ Drie van de vier varkensbedrijven in Nunspeet hebben zich aangemeld voor functieverandering.

Afbeelding 3.4

Beleidskaart Streekplan
Gelderland: beschermingskaart
(bron: prov. Gelderland 2005).

Legenda

- Lange afstand wandelroute
- landelijke fietsroute
- HEN wateren met 15 meter buffer
- Natte natuur
- Grondwaterbeschermingsgebieden
- Stillegebieden
- Beschermingsgebied natte natuur**
- Beschermingsgebied natte natuur
- Oppervlaktewaterbeschermingsgebied

3.4**LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE**

De Veluwe is aangewezen als provinciaal waardevol landschap en Nationaal landschap. De gemeente Nunspeet maakt deel uit van de zandlandschappen. Naar visueel-ruimtelijk karakter en ontginningstype is het landschap te onderscheiden naar:

- Kampenlandschap met oud bouwlanden en jongere broekontginningen tussen de Veluwe en het Veluwemeer en binnen de enclave van Elspeet.
- Boslandschap op de stuwwal van de Veluwe.

Kampenlandschap

Het Kampenlandschap is een kleinschalig agrarisch gebied dat door individuele ontginningen vanaf de hoger gelegen dekzandruggen afwisselend is geworden. Hoogteverschillen als gevolg van individuele plaggenlandbouw zijn nog steeds aanwezig. Op de overgang van het Veluwemassief naar de lagere zandgronden en op de hogere ruggetjes liggen banden van oud bouwlanden, die karakteristieke structuren binnen het kampenlandschap vormen. Zij omsluiten lagere, nattere, soms venige delen die een lange strokenverkaveling kenden. De karakteristieke kenmerken en patronen zijn echter sterk vervlakt; een genivelleerd kampenlandschap overheerst.

Boslandschap

Op de stuwwal is het Boslandschap ontstaan met hoge natuur-, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Nadat de gronden intensief zijn begraasd degenereerde het oorspronkelijke bos tot heide en zandgronden. Eind 19de eeuw zijn deze gronden massaal ingepland met naaldbos. De laatste tientallen jaren wordt gestreefd naar het instandhouden van de resterende heide en zandverstuivingen en wordt inheems, streekeigen bos (berk, eik en beuk) bevorderd.

3.5 **INFRASTRUCTUUR**

Dwars door het gebied lopen de A28 en de spoorlijn Amersfoort-Zwolle. Buiten de snelweg en het spoor zijn in het buitengebied nog gebiedsontsluitingswegen (de provinciale wegen) en verblijfsgebieden te onderscheiden. Op alle gemeentelijke wegen buiten de bebouwde kom is een 60 km/uurzone ingesteld.

3.6 **OCCUPATIE EN MILIEUSITUATIE**

Ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden⁶

De N depositie in op de Gelderse Natura 2000-gebieden en Natuurmonumenten bedraagt gemiddeld 2357 mol N ha⁻¹ jr⁻¹ (peiljaar 2006). Deze wordt voor 60% overheerst door de 'achtergronddepositie'. Dit bestaat uit de NH₃ depositie ten gevolge van de bronnen buiten de 10 km zone rondom de natuurgebieden en alle niet landbouwbronnen en alle NO_x bronnen binnen en buiten Gelderland.

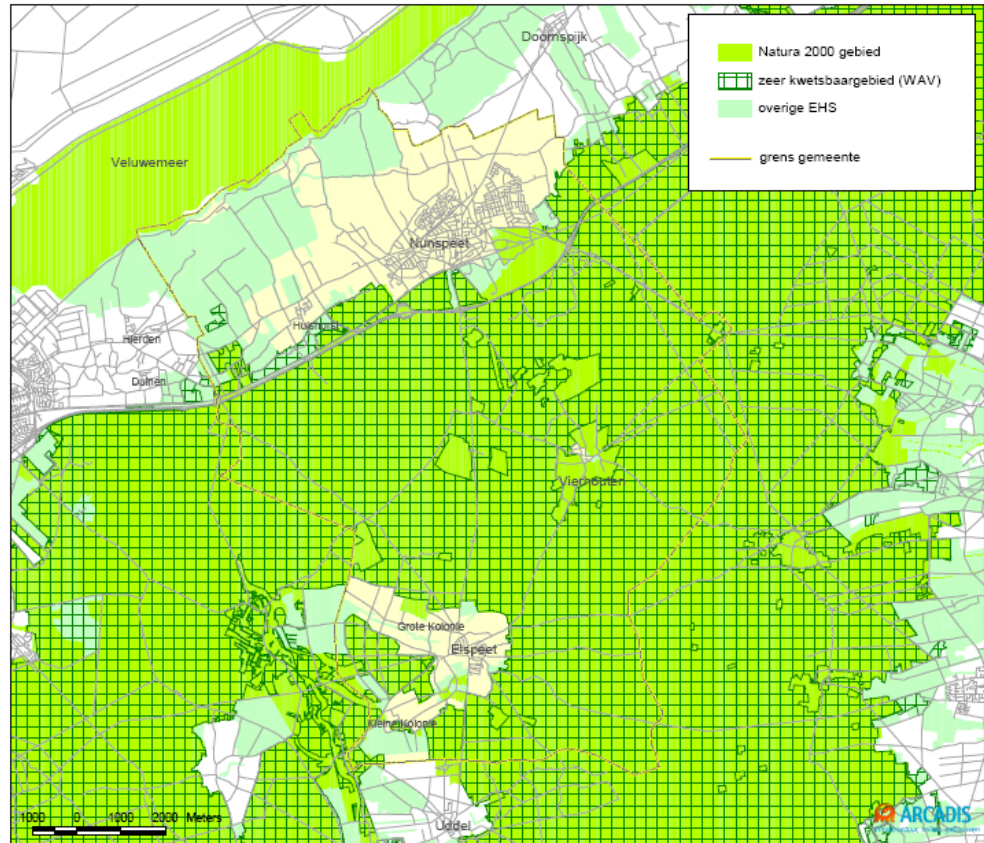
Deze achtergronddepositie bedraagt gemiddeld 1407 mol N ha⁻¹ jr⁻¹ ofwel 60% van de totale depositie. Het resterende deel, 40% wordt bepaald door de ammoniakemissie vanuit de landbouw in de 10 km zone rondom de Natura 2000-gebieden en Natuurmonumenten. Van de totale ammoniakdepositie vanuit de 10 km zone (951 N ha⁻¹ jr⁻¹ mol is circa de helft afkomstig van stal- en opslagmissie van intensieve veehouderijen, 1/6 van stal- en opslagmissies grondgebonden landbouw en 1/3 afkomstig van toepassingen en beweidingsemissies. Per gebied kan deze verdeling sterk verschillen afhankelijk van de grootte van het natuurgebied en het aantal en type bedrijven, dat voorkomt in de 10 km zone.

Afbeelding 3.5 illustreert dat een groot deel van het buitengebied van Nunspeet in een Natura 2000 of EHS-gebied ligt.

⁶ Bron: Alterra, "Ammoniakemissie en -depositie in en rondom de Natura 2000-gebieden en beschermde natuurgebieden in de provincie Gelderland", eindconcept 19 januari 2009

Afbeelding 3.5

Natuurgebieden in het plangebied

Geur

In opdracht van de gemeente Nunspeet heeft De Roever Milieuadviesing een quickscan Wet geurhinder veehouderij uitgevoerd voor de gehele gemeente (documentnr. 20070424/RK/versie 2; d.d. 30 oktober 2007). In deze quick scan is op basis van de standaardnorm het volgende geconstateerd:

Ten aanzien van de groeimogelijkheden voor veehouderijen

1. 12 van de 143 intensieve veehouderijbedrijven zouden verder kunnen groeien dan de maximaal vergunbare emissie.
2. 68 van 143 intensieve bedrijven zit op "slot".

Ten aanzien van de geurbelasting op geurgevoelige objecten:

1. De dorpskernen van Nunspeet, Hulshorst en Vierhouten ondervinden weinig hinder van de achtergrondbelasting aan geur. Voor de dorpskern Elspeet is de achtergrondbelasting wat hoger maar vormt nog steeds geen belemmering voor een goed leefklimaat.
2. De achtergrondbelastingen van lintbebouwingen zijn over het algemeen wat hoger dan in de rest van de gemeente. Het gaat om de lintbebouwingen aan de Harderwijkweg, de Stakenbergweg, de Staverdenseweg, de Kleine Kolonieweg en de Vierhouterweg.
3. De achtergrondbelasting bij verschillende recreatiegebieden is 'zeer goed' of 'goed'.

Lucht en geluid

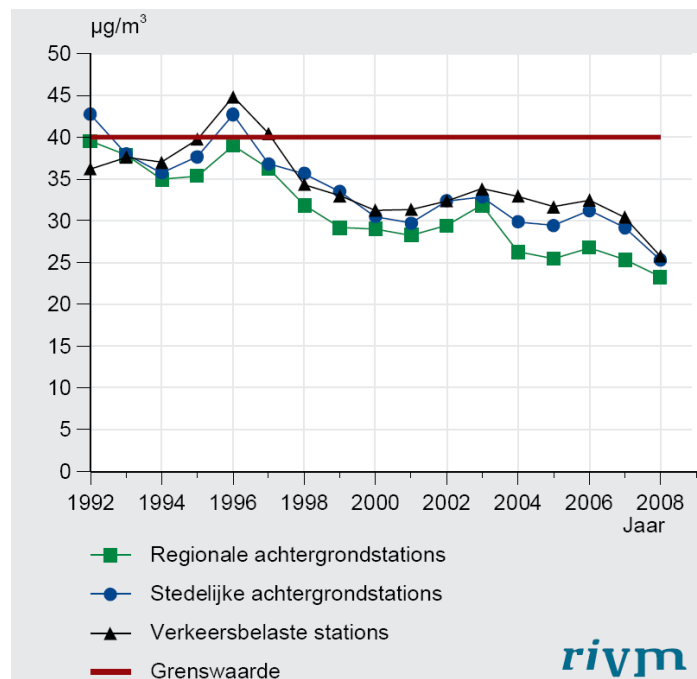
Fijn stof en stikstofdioxide liggen in Nederland het dichtst bij de gestelde grenswaarden uit de Wet Luchtkwaliteit 2007 en bepalen of er sprake is van een luchtkwaliteitsprobleem. Overschrijding van de andere stoffen komen in ons land nauwelijks meer voor. Op verschillende plekken in Nederland is de luchtkwaliteit hoger dan de Europese normen voor stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀) toestaan. Het gaat dan om locaties nabij drukke verkeersroutes (m.n. NO₂) en veehouderijen (PM₁₀). Voor het buitengebied van Nunspeet is daarom alleen fijn stof relevant.

De totale emissie van fijn stof in Nederland bedroeg in het jaar 2000 ca. 50 Kton aan PM₁₀. Hiervan was ca. 10 Kton (20%) afkomstig uit de landbouw. Van de fijn stof uit de landbouw is het overgrote deel afkomstig van pluimvee- en varkensstallen (geschatte bijdrage ca. 9 Kton)⁷. Uit het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit (LML) van het RIVM is op te maken dat in 2008 de gemeten fijnstofconcentraties (PM₁₀) in het landelijke gebied ten opzicht van 2007 is afgenomen met gemiddeld 2 µg/m³. Deze afname is terug te vinden in de gemiddelde concentraties per jaar over de regionale achtergrond (zie afbeelding 3.6).

Afbeelding 3.6

Verloop van het jaargemiddelde aan fijnstofconcentraties in Nederland.

Bron: LML RIVM

Uit de 'Emissiefactoren fijn stof voor veehouderij'⁸ blijkt dat het houden van kippen de meeste fijnstof emissie oplevert. Uit een onderzoek van ECN (A. Bleeker, A. Kraai; maart 2008) is op te maken dat 43 prioritaire veehouderijbedrijven in de provincie Gelderland de grenswaarden voor fijn stof overschrijden. Uit een nadere uitwerking van dit onderzoek door SRE Milieudienst⁹ blijkt dat van deze 43 veehouderij bedrijven nog maar 10 bedrijven een overschrijding van de grenswaarden veroorzaken.

⁷ Charadon W.J. en van der Hoek K.W., 2002 Alterra-rapport 682, ISSN 1566-7197.

⁸ Bron: Lijst emissiefactoren fijn stof voor veehouderij. Ministerie van VROM, 2009.

⁹ Bron: Concept-rapport "Fijn Stof, Inzoomactie veehouderij" (SRE Milieudiensten; 8 mei 2009)

Hierbij zijn naast de burgerwoningen ook de naburige veehouderijen aangemerkt als 'te beschermen object'. Geen van deze bedrijven is gelegen in de gemeente Nunspeet.

Gezondheid

Uit het informatieblad "Intensieve veehouderij en gezondheid" van de GGD'en Brabant en Zeeland (januari 2009) blijkt dat voor de componenten geur, fijn stof en Q-koorts een effect op het gezondheidsrisico te verwachten is in de algemene leefomgeving. Voor de componenten endotoxinen, influenza en MRSA is het onduidelijk of effect optreedt vanwege het ontbreken van blootstellingsgegevens op leefomgevingsniveau. De gezondheidsaspecten voor geur en fijn stof zijn hiervoor behandeld. Het aspect geur behandelt de leefkwaliteit en fijn stof blijft waarschijnlijk in alle gevallen onder de wettelijke normen.

Q-koorts wordt veroorzaakt door de bacterie *Coxiella burnetii*. Deze bacterie komt voor bij vrijwel alle diersoorten. De twee grootste kringlopen waarbinnen deze bacterie circuleert zijn enerzijds wilde knaagdieren en anderzijds gedomesticeerde dieren, zoals rund, schaap en geit. Tussen de landbouwhuisdieren kan besmetting voornamelijk optreden door het inademen van stofdeeltjes met daarin bacteriën. Het inademen van besmette stofdeeltjes is ook de voornaamste oorzaak van besmetting bij de mens, afkomstig van de landbouwhuisdieren. In Nederland zijn in de periode 1998-2004 jaarlijks tussen de 11 en de 41 humane gevallen gemeld van Q-koorts. Waarschijnlijk is het ware aantal gevallen hoger, enerzijds doordat een deel van de infecties symptomloos verloopt en anderzijds doordat er door de vage klachten vaak niet aan Q-koorts gedacht wordt. In 2007 was er een uitbraak van Q-koorts in de provincie Brabant, waarbij ongeveer 140 mensen ziek geweest zijn. Het lijkt erop dat het uitzonderlijk droge en warme weer voor verspreiding door de lucht van de bacterie gezorgd heeft van geitenbedrijven met abortusproblemen. In 2008 zijn, in meerdere regio's, ook al relatief veel gevallen van Q-koorts gemeld (bron: RIVM).

HOOFDSTUK

4 Alternatief en scenario's

In dit hoofdstuk worden de in het plan-MER te onderzoeken alternatieven en scenario's beschreven.

4.1

TOTSTANDKOMING ALTERNATIEVEN

De wijze waarop de gemeente planologische sturing gaat geven in het bestemmingsplan hangt mede af van de resultaten uit het plan-MER. Het plan-MER onderbouwt de beleidsruimte in het bestemmingsplan voor de intensieve veehouderij en rundvee. Voor het plan-MER buitengebied Nunspeet is dit als volgt gedacht:

1. Het plan-MER brengt de huidige omvang van de veehouderij in beeld en gaat in op de mogelijke autonome ontwikkeling voor de intensieve veehouderij en de invloed van de gemeente hierop.
2. Vervolgens worden in het plan-MER de milieugevolgen van de diverse ontwikkelingsalternatieven en eventuele scenario's inzichtelijk gemaakt.
3. De effectbeschrijving resulteert in een vergelijking tussen de alternatieven.

De alternatieven zijn gebaseerd op de ontwikkelingen binnen de sector met intensieve veehouderijbedrijven in de vorm van stoppers, blijvers en groeiers. Via herverdeling van productierechten (nge) krijgen de groeiers de productierechten van de stoppers. Hiervan wordt het milieueffect berekend.

Met een groeiscenario wordt rekening gehouden met een eventuele groei van het aantal productierechten in het buitengebied van Nunspeet. Het aandeel in ammoniakdepositie van de rundveehouderijbedrijven in het buitengebied van Nunspeet wordt ook met een scenario in beeld gebracht.

Toelichting: Stoppers, groeiers en blijvers

Het toekomstperspectief voor bedrijven met een intensieve veehouderij tak is niet in beeld gebracht via een bedrijfsenquête. Daarom wordt elk bedrijf modelmatig getypeerd naar omvang en gebaseerd op de afweging voor melkveehouderijbedrijven zoals beschreven in de Nota van uitgangspunten. De indeling is als volgt:

Tabel 4.9

Modelmatige typering intensieve veehouderijen.

Nge	Typering	Toekomstperspectief
Tot 35 nge	Hobbymatig en Parttimers	Stopper
35 tot 70 nge	Realistisch bedrijf	Blijver, groeier of stopper
> 70 nge	Volwaardig agrarisch bedrijf	Blijver of groeier

Stoppers zijn kleine bedrijven met geen of weinig milieugebruiksruimte. Blijvers zijn volwaardige bedrijven met geen of weinig milieugebruiksruimte. Groeiers zijn volwaardige bedrijven met voldoende milieugebruiksruimte.

De locaties, met een intensieve veehouderij tak van 70 NGE of meer, staat gelijk aan één of meer volwaardige arbeidskracht(en)¹⁰.

Wellicht zal het aantal 'groeiers' beperkt zijn omdat bijna alle locaties in een gevoelig gebied liggen waarin de milieugebruiksruimte beperkt is. Voor de definitie van een gevoelig gebied wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de criteria voor ontwikkellocaties (of sterlocaties) zoals beschreven in bijlage 7 van het Reconstructieplan Veluwe:

- 250 meter zone rond de voor verzuring gevoelige gebieden (Wav-gebieden).
- 1000 meter rondom de Natura 2000 gebieden.
- 500 meter rond stank kernrandzones en verblijfsrecreatie.
- De extensiveringsgebieden.

Het milieueffect van de groeiers wordt modelmatig berekend met een standaard gesloten varkensbedrijf (300 zeugen) of een standaard kalverhouder (900 vleeskalveren) op een bestaande agrarische locatie met milieugebruiksruimte in het buitengebied van Nunspeet. Het aantal pluimveehouders is in het buitengebied van Nunspeet zeer beperkt en wordt niet modelmatig uitgewerkt.

4.2

REFERENTIE: HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME ONTWIKKELING

De referentiesituatie wordt beschreven aan de hand van de vergunde situatie in het agrarische buitengebied van Nunspeet (zie bijlage 1). Autonoom moeten alle bedrijven voldoen aan de AMvB-Huisvesting. Hiermee wordt rekening gehouden met het beoordelen van de effecten voor alle aspecten. De ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden vormt hierop een uitzondering. De Natuurbeschermingswet schrijft voor dat het effect moet worden vergeleken met de huidige situatie.

4.3

ALTERNATIEF

Bij een plan-MER is het gebruikelijk om de redelijkerwijs te beschouwen alternatieven in beeld te brengen (art. 7.10 lid 1 onderdeel b1 Wet milieubeheer). Omdat het aantal groeiers zeer beperkt zal zijn wordt één alternatief doorgerekend. De vrijkomende productierechten van stoppers worden herverdeeld over de groeiers in het verwevingsgebied. Belangrijke uitgangspunten hierbij is dat het aantal dieren in de gemeente gelijk blijft en dat alleen sprake is van uitbreiding op bestaande agrarische locaties. Nieuwvestiging van een intensieve veehouderij is immers uitgesloten omdat er geen landbouwontwikkelingsgebied is begrensd in het plangebied.

¹⁰ bron: kengetallen van CBS/LEI over bedrijfseconomische omvang

4.4

SCENARIO'S VOOR DE VEEHOUDERIJ

Geen groeiscenario

De toekomstige ontwikkeling van de intensieve veehouderij is schaalvergroting. Er komen minder bedrijven en de bedrijven met milieuruimte gaan meer dieren houden. De ontwikkeling in de komende planperiode is onzeker. Het is echter niet zinvol om een groeiscenario voor de veestapel in het plangebied door te rekenen. Het aantal dieren in het buitengebied van Nunspeet zal eerder dalen dan toenemen omdat:

- Door ontkoppeling van slachtpremies voor vleeskalveren in 2010 de landelijke productie maximaal met 13 tot 17% krimpt.
- De milieuruimte beperkt is door de vele natuurgebieden in het buitengebied van Nunspeet.
- Er veel aanvragen zijn voor functieverandering naar wonen.

Voor het bestemmingsplan vindt nog een bedrijfsenquête plaats op basis van gesprekken aan de keukentafel. Met het resultaat van deze behoeftepeiling wordt in het planMER de nulgroei, als uitgangspunt voor het te onderzoeken planalternatief (zie § 4.3), nader onderbouwd.

Scenario rundvee en ammoniak

Vanuit de Natuurbeschermingswet is de ammoniakdepositie op de Natura 2000-gebieden mede maatgevend voor de milieugebruiksruimte in het buitengebied van Nunspeet. Daarom wordt voor het aspect ammoniak een scenario doorgerekend naar ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden vanuit de stalemissies bij rundveebedrijven. Uitgangspunt is dat de bestaande melkveehouderijbedrijven met milieuruimte groeien met 10% van het aantal rundvee in de vergunde situatie.

HOOFDSTUK 5 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk staan de aspecten die in het plan-MER worden onderzocht en op welke wijze de beoordeling plaatsvindt.

5.1 STUDIEGEBIED

Het gebied waar het plan-MER betrekking op heeft is het gebied dat valt binnen de grenzen van het bestemmingsplan voor het agrarische buitengebied met uitzondering van de spoorzone. De effecten van de m.e.r.-plichtige activiteiten kunnen verder reiken dan dit plangebied, dit is afhankelijk van het milieuaspect. De omvang van het onderzoeksgebied verschilt daarom per milieuaspect.

5.2 PLANHORIZON

Omdat het bestemmingsplan een looptijd van maximaal tien jaar moet omvatten, geldt als planhorizon – en dus als referentiejaar – de situatie anno 2020.

5.3 BEOORDELINGSSCHAAL

De ontwikkeling van de intensieve veehouderij leidt tot effecten voor het milieu. Dit zijn overigens niet altijd negatieve effecten, ook positieve effecten kunnen optreden. In het plan-MER worden de effecten van de scenario's en alternatieven op verschillende milieueffecten in beeld gebracht en vergeleken met de referentiesituatie. Per thema zijn één of meerdere aspecten geformuleerd, die aan de hand van beoordelingscriteria zijn beoordeeld. De effecten worden kwalitatief beoordeeld met de volgende zevenpunts-beoordelingsschaal:

Tabel 5.10
Zevenpunts-beoordelingsschaal

Score	Omschrijving
++	Zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	Positief ten opzichte van de referentiesituatie
0/+	Licht positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	Neutraal
0/-	Licht negatief ten opzichte van de referentiesituatie
-	Negatief ten opzichte van de referentiesituatie
--	Zeer negatief ten opzichte van de referentiesituatie

5.4 **RELEVANTE EFFECTEN**

5.4.1 **THEMA'S**

De intensieve veehouderij kenmerkt zich door een aantal prominente gevolgen voor de leefomgeving en het milieu, die in het Plan-MER aan de orde zullen komen. Het betreft, min of meer in afnemende volgorde van impact:

1. Natuur (Ammoniak en verstoring).
2. Geur.
3. Landschap.
4. Verkeer.
5. Fijn stof.
6. Geluid.
7. Water/bodem.
8. Archeologie.
9. Gezondheid

Naast bovenstaande thema's is de ervaring dat op het niveau van het Plan-MER thema's als energie, andere dan bovengenoemde luchtmissies e.d. veelal beperkt onderscheidend zijn voor de keuzes die gemaakt worden in het kader van het voornemen. Deze aspecten zullen niet of slechts globaal worden beschreven.

5.4.2 **NATUUR**

Ammoniak

Het plan-MER presenteert per alternatief de ammoniakemissie en -depositie. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in Natura 2000-gebieden, Wav-gebieden (Wet ammoniak en veehouderij) en overige natuur. Per alternatief zal een inschatting worden gegeven van de verwachte bedrijfsontwikkelingen en de deposities (toename en afname) die deze opleveren. Met een verspreidingsmodel wordt de toename of afname van ammoniakdepositie berekend. Hierbij is de autonome ontwikkeling, waarin alle bedrijven voldoen aan de AMvB-Huisvesting, verdisconteerd.

NATURA 2000

Zoals eerder aangegeven is een toets aan de Natuurbeschermingswet, in de vorm van een voortoets of passende beoordeling, nodig. Voor het aspect natuur is het van belang om het verschil in ammoniakdepositie op de Natura 2000-gebieden in kaart te brengen en in perspectief te plaatsen met de huidige achtergronddepositie en met het aandeel vanuit de rundveesector. In en nabij de gemeente Nunspeet gaat het om de volgende Natura 2000-gebieden: Veluwe, Veluwerandmeren en de Beschermde Natuurmonumenten Mosterdvenen en Leemputten bij Staverden.

Verstoring

In het plan-MER wordt aangegeven wat de effecten zijn van het aangepaste recreatiebeleid op beschermde natuurgebieden en leefgebieden van beschermde soorten.

5.4.3

GEUR

De huidige geursituatie wordt in het plan MER indicatief weergegeven met contouren voor geurhinder op basis van de vigerende milieuvergunningen en de standaard geurnormen voor binnen en buiten de bebouwde kom (Wgv). Voor niet intensieve veehouderijbedrijven (bijvoorbeeld rundveebedrijven) geldt voor buiten de bebouwde kom een vaste afstand van 50 meter. Voor binnen de bebouwde kom geldt een afstand van 100 meter. Deze afstanden worden weergegeven als cirkels rond de betreffende bedrijven. De contouren van de intensieve veehouderijen zijn over het algemeen groter en hebben een grillige vorm. Er wordt rekening gehouden met de afwijkende norm in een aantal projectgebieden zoals vastgelegd in de gemeentelijke geurverordening.

5.4.4

LANDSCHAP

Het plan-MER zal per alternatief aangeven wat de effecten zijn op landschap en cultuurhistorie. Uitgangspunt is een kwalitatieve beoordeling op basis van deskundigenoordeel. Een aantal landschappelijke en cultuurhistorische aspecten zal door de alternatieven waarschijnlijk niet beïnvloed worden en dan ook niet afzonderlijk beoordeeld worden. Naar verwachting gaat dit om bodemkundige waarden, het landschappelijke hoofdpatroon en historisch-geografische elementen en patronen.

Op basis van de ruimtelijke impact van de alternatieven worden gebieden onderscheiden waar landschappelijke en cultuurhistorische effecten op zouden kunnen treden. Nagegaan zal worden wat binnen deze gebieden de effecten zijn op de geomorfologie, het karakter van gebieden, de maat en schaal/openheid en beslotenheid en de context van historische bouwwerken.

5.4.5

VERKEER

Bij de verschillende alternatieven voor het vestigingsbeleid voor intensieve veehouderij gaat een verschuiving plaatsvinden van vracht- en personenvervoer. Op basis van standaardkengetallen (KWIN: kwantitatieve informatie) geeft het plan-MER een inschatting van toename en afname van deze verkeersstromen. Met gebruik van beschikbare gegevens over verkeerspatronen en –trends op de wegen zullen eventueel knelpunten en frictiepunten worden getraceerd en – zo mogelijk – maatregelen worden voorgesteld.

5.4.6

FIJN STOF

In het Plan-MER wordt, mede aan de hand van een aantal voorbeelden (individuele concentraties) en de beschikbare prognoses ten aanzien van de achtergrondbelasting, nader ingegaan op het aspect fijn stof. Er wordt gebruik gemaakt van de landelijke kaart met achtergrondconcentraties en overschrijdingsdagen. Deze kaart geeft een indicatief beeld van de mogelijke probleemgebieden voor fijn stof. Knelpunten worden vooral verwacht voor pluimveebedrijven en grote varkensbedrijven. Voor deze bedrijven zullen vooral de (individuele concentratienormen) een bepalende factor zijn voor de vergunningverlening.

TOETSINGSKADER FIJN STOF

Het ministerie van VROM hanteert een twee sporen beleid om fijn stof problematiek in de landbouw op te lossen. Dit zijn het saneren van bestaande overschrijdingen en het voorkomen van nieuwe overschrijdingen. Het voorkomen van nieuwe overschrijdingen is een belangrijk uitgangspunt bij de verdere invulling van de landbouwontwikkelingsgebieden. In het kader van vergunningverlening zullen de gemeente rekening moeten houden met de vigerende wet- en regelgeving met betrekking tot fijn stof, de Wet luchtkwaliteit (luchtkwaliteitseisen) en de daarbij horende besluiten en regelingen.

In het plan-MER zullen de mogelijkheden van vestiging en uitbreiding van veehouderijen in het plangebied in kaart gebracht. Voor fijn stof (PM10) wordt het effect van een standaard veehouderij weergegeven.

5.4.7**GELUID**

Door toename van intensieve veehouderij in het agrarische buitengebied neemt ook de geluidemissie toe. Dit is het gevolg van toename van bedrijfsactiviteiten. De grootste toename van stationaire bronnen wordt door de ventilatie veroorzaakt. Ventilatoren bevinden zich aan de buitenzijde van de stallen. De meeste geluidproducerende activiteiten bij intensieve veehouderij vinden verder inpandig plaats. Ook de toename van vrachtverkeer kan een toenemende bron voor geluidemissies vormen. Geluidstoe- of afname zal in het plan-MER gerelateerd worden aan de geluidsgevoelige categorieën: Bebouwde kom, Geluidgevoelige gebouwen en terreinen, Woningen en Stiltegebieden.

5.4.8**BODEM EN WATER**

Op de nieuwe locaties voor hervestiging zal waterneutraal worden gebouwd, waardoor geen effecten optreden op het watersysteem. Deze constatering zal in het MER worden overgenomen. Voor bodem wordt de "ingreep-effect relatie" met de bodembeschermingsgebieden beoordeelt.

5.4.9**ARCHEOLOGIE**

Voor archeologie wordt een quick-scan uitgevoerd. Deze scan heeft tot doel om met enkele snelle stappen te bepalen wat de archeologische potentie van het plangebied is. Daardoor kan de eventuele aanwezigheid van archeologische resten of een hoge archeologische verwachtingswaarde worden meegenomen in de verdere ruimtelijke ontwikkeling.

5.4.10**GEZONDHEID**

Door het grote hiaat in kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's wordt de effectbeoordeling van de alternatieven en scenario's beperkt tot het 'expert judgement' van de GGD zoals beschreven in hoofdstuk 4.

HOOFDSTUK

6 Procedure en planning

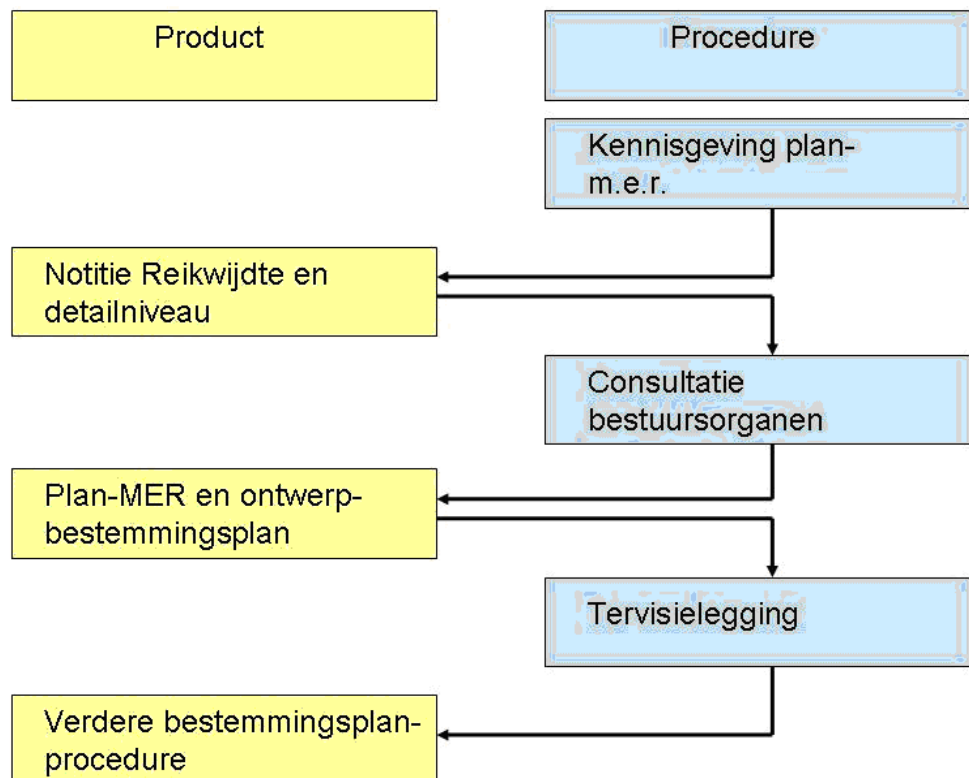
Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de te volgen procedure voor het plan-MER en welke partijen geraadpleegd worden door het bevoegd gezag.

6.1 OVERZICHT PROCEDURE PLAN-MER

Hieronder wordt de volledige procedure in een aantal stappen inzichtelijke gemaakt en vervolgens toegelicht.

Figuur 6.2

Overzicht procedure plan-m.e.r.

Kennisgeving

Het voornemen om een plan op te stellen en hiervoor een plan-m.e.r.-procedure te doorlopen is aangekondigd in één of meerdere dag-, nieuws- of huis aan huisbladen, zoals Nunspeet Huis aan Huis. Daarnaast is het voornemen aangegeven op de internetsite van de gemeente. Hierbij is onder andere gemeld welke inspraakmogelijkheden er zullen komen en dat de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage betrokken is in de procedure.

Consultatie

De voorliggende notitie is bedoeld om de betrokken bestuursorganen te informeren. Ook de raadscommissie wordt geïnformeerd. De Commissie m.e.r. ontvangt deze notitie en zal op basis van hiervan een advies opstellen voor het plan-MER. Voor het bestemmingsplan is een klankbordgroep ingesteld waarvoor de volgende organisaties zijn uitgenodigd: Land- en Tuinbouw Organisatie Noord (LTO-Noord); Natuurmonumenten; Waterschap Veluwe; Gelders Landschap; Provincie Gelderland; Gelders particulier grondbezit; dorpsbelangen; Recron; Platform recreatie.

Plan-MER

De onderzoeksresultaten worden gebundeld in het plan-MER. Dit wordt een zelfstandig rapport, welke als onderbouwing dient voor het in te dienen bestemmingsplan. Ongeacht de presentatievorm voldoet het plan-MER aan de volgende wettelijke inhoudseisen:

- Inhoud en doelstelling plan.
- Bestaande toestand en ontwikkelingen milieu.
- Relevante beleidsdoelstellingen.
- Redelijke alternatieven met motivering.
- Nadelige milieugevolgen.
- Mitigerende en compenserende maatregelen.
- Leemten in kennis.
- Monitoringsmaatregelen.
- Samenvatting.

Tervisielegging

Het (voor)ontwerp bestemmingsplan wordt samen met het milieueffectrapport ter visie worden gelegd.

Verdere bestemmingsplanprocedures

Na de tervisielegging er gelegenheid tot inspraak en consultatie. Een speciaal aandachtspunt is toetsing van het milieueffectrapport door de onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage. Uitkomst van deze toetsing is een positief of negatief advies richting het bevoegd gezag. Vervolgens voegt de plan-m.e.r.-procedure slechts één verplichting toe: *een expliciete motivering van de rol die het milieueffectrapport en de inspraakreacties daarop hebben gespeeld bij het definitieve besluit over het plan.*

6.2**RAADPLEGING**

Het bevoegd gezag voor het plan dient de reikwijdte en het detailniveau van het op te stellen plan-MER te bepalen. Hierbij dient gelet te worden op de elementen waar in een plan-MER aandacht aan moet worden besteed. Bij het bepalen van de reikwijdte en detailniveau van het plan-MER raadpleegt het bevoegd gezag minstens de wettelijk voorgeschreven bestuursorganen (artikel 7.11b Wet milieubeheer). Het betreft o.a. de volgende bestuursorganen:

- Gedeputeerde Staten van Gelderland.
- Burgemeesters en wethouders van omliggende gemeenten.
- Waterschap Veluwe.
- Ministerie van LNV, directie Oost (incl. Staatsbosbeheer).
- Rijksdienst Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten.

En in ieder geval de volgende overige actoren:

- Gelderse Milieufederatie.
- LTO Noord.
- Klankbordgroep met vertegenwoordigers van diverse belangenorganisaties.

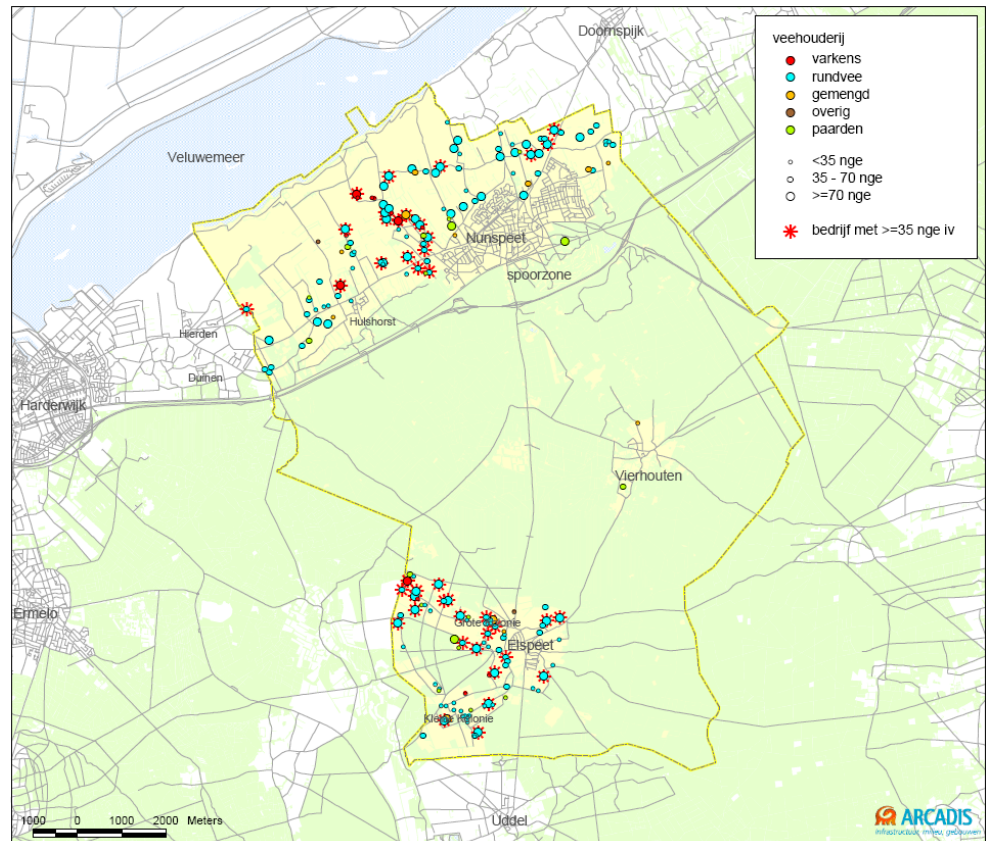
Eventuele reacties kunnen per e-mail of per post worden aangeleverd aan:

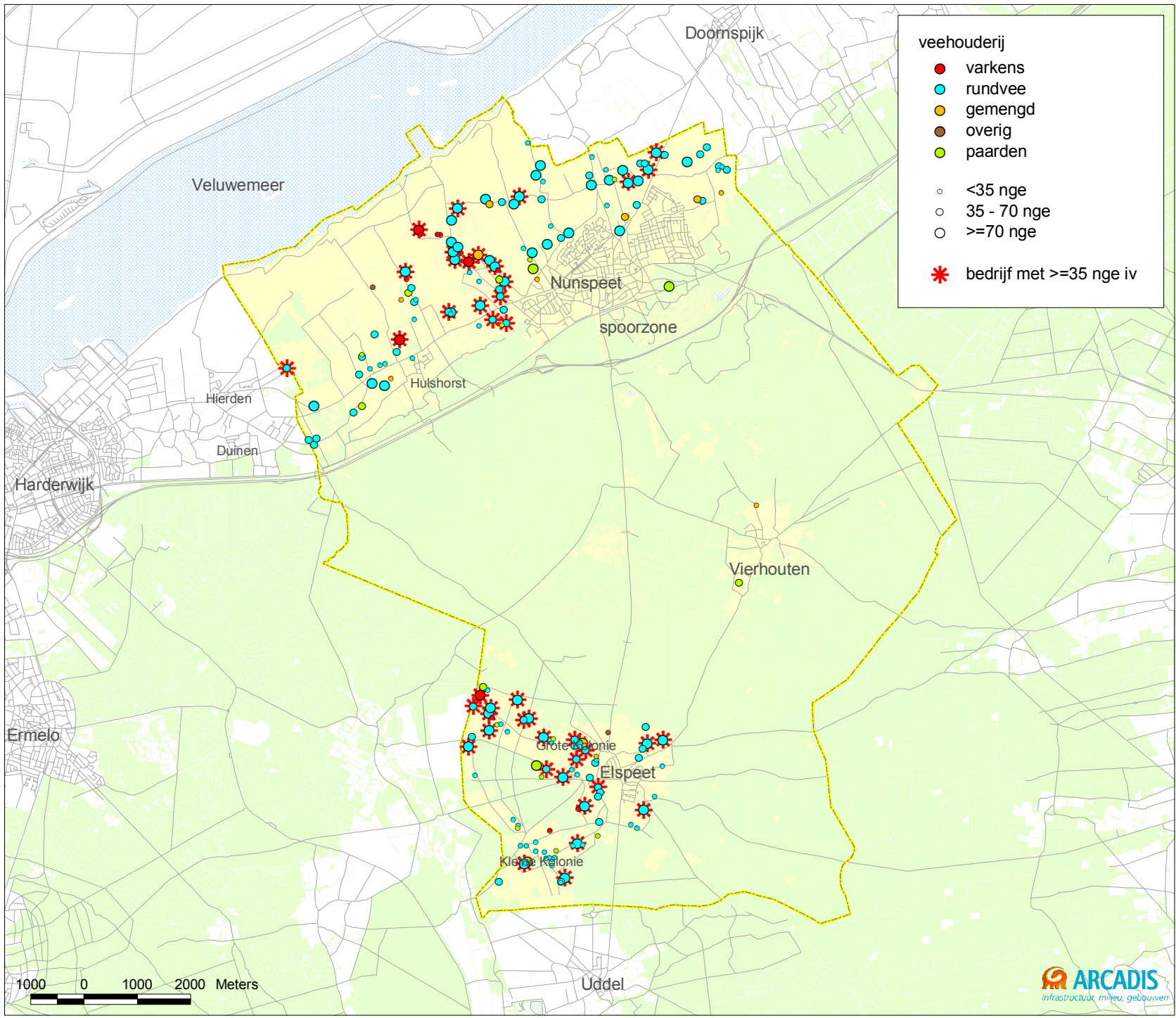
Gemeente Nunspeet
t.a.v. van de heer A. Dickhof
Postbus 79
8070 AB NUNSPEET
gemeente@nunspeet.nl

BIJLAGE 1

Aantal bedrijven en NGE's in Nunspeet

Op basis van het Web-BVB (Bestand Veehouderij Bedrijven) van de provincie Gelderland is de actueel vergunde situatie van veehouderijbedrijven in de gemeente Nunspeet vertaald naar een kaart en een tabel. Mutaties in 2009 zijn niet doorgevoerd.

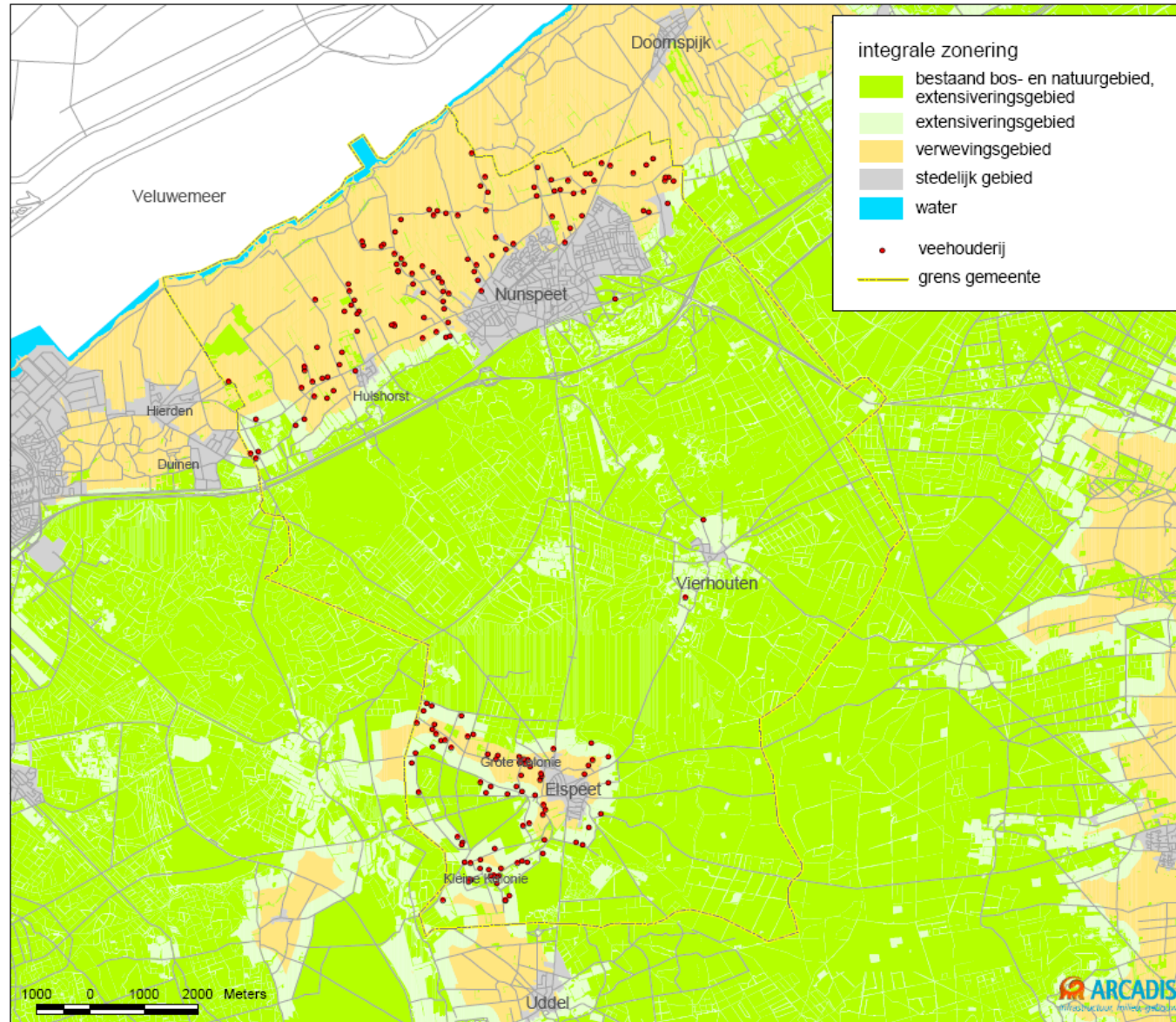

1000 0 1000 2000 Meters

Aantal nge per reconstructiewetzone en per soort									
Integrale zonering	Aantal	Nge rundvee	Waarvan nge kalveren	Nge varkens	Nge kippen	Nge paarden	Nge overig	Nge totaal	Waarvan nge intensief
Alle bedrijven									
Verweingsgebied	125	6591	2781	534	54	517	46	7742	3372
Extensiveringsgebied	61	2205	1455	302	0	524	34	3065	1757
Stedelijk gebied	5	120	2	0	0	92	0	212	2
<i>Totaal</i>	<i>191</i>	<i>8916</i>	<i>4238</i>	<i>836</i>	<i>54</i>	<i>1133</i>	<i>80</i>	<i>11019</i>	<i>5131</i>
Bedrijven < 35 nge									
Verweingsgebied	39	511	122	130	0	112	18	771	255
Extensiveringsgebied	34	510	283	40	0	116	11	677	323
Stedelijk gebied	2	10	2	0	0	14	0	24	2
<i>Subtotaal</i>	<i>75</i>	<i>1031</i>	<i>407</i>	<i>170</i>	<i>0</i>	<i>242</i>	<i>29</i>	<i>1472</i>	<i>580</i>
Bedrijven 35-70 nge									
Verweingsgebied	43	1813	684	75	0	175	23	2086	759
Extensiveringsgebied	14	643	231	5	0	94	0	742	236
<i>Subtotaal</i>	<i>1</i>	<i>35</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>35</i>	<i>0</i>
Bedrijven >=70 nge									
Verweingsgebied	43	4267	1975	329	54	230	5	4885	2358
Extensiveringsgebied	13	1052	941	257	0	314	23	1646	1198
Stedelijk gebied	2	75	0	0	0	78	0	153	0
<i>Subtotaal</i>	<i>58</i>	<i>5394</i>	<i>2916</i>	<i>586</i>	<i>54</i>	<i>622</i>	<i>28</i>	<i>6684</i>	<i>3556</i>

BIJLAGE 2 Integrale zonering en veehouderijbedrijven

BIJLAGE 3

Lijst met afkortingen

Amvb huisvesting	Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij. Het besluit stelt veehouderijen verplicht om emissiearme stallen te bouwen en bevat zogeheten maximale emissiewaarden.
dB	Decibel
ECN	Energieonderzoek Centrum Nederland
EHS	Ecologische hoofdstructuur
IPCC	Intergovernmental panel on climate change
IV	Intensieve veehouderij
LOG	Landbouwontwikkelingsgebied
MER	Milieueffectrapportage
NGE	Nederlandse grootvee eenheid; een maat voor de economische omvang van bedrijfsactiviteiten
NIBM-tool	Niet In Betekende Mate – tool. Een rekenprogramma waarmee een worst case situatie wordt berekend voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit.
OU	Odeur Units (Wet geurhinder en veehouderij)
Plan-MER	Milieu effect rapportage van plannen
PM	Particulate matter; fijn stof
PM10	Particulate matter; fijn stof deeltjes met een doorsnede van 10 µm
PM2,5	Particulate matter; fijn stof deeltjes met een doorsnede van 2,5 µm
RvR	Rood voor Rood
VAB	Vrijkomende agrarische bebouwing
Wav	Wet ammoniak en veehouderij

COLOFON

NOTITIE REIKWIJDTE EN DETAILNIVEAU BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED NUNSPEET

OPDRACHTGEVER:

GEMEENTE NUNSPEET

STATUS:

Vrijgegeven

AUTEUR:

drs. S. Schultz
ing. P. Hartskeerl

GECONTROLEERD DOOR:

ing. P. Hartskeerl

VRIJGEGEVEN DOOR:

drs. B.P.W. Schlangen

30 oktober 2009

B01033/CE9/005/302303/ws

ARCADIS NEDERLAND BV
Beaulieustraat 22
Postbus 264
6800 AG Arnhem
Tel 026 3778 911
Fax 026 3515 235
www.arcadis.nl
Handelsregister
9036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden veeelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.